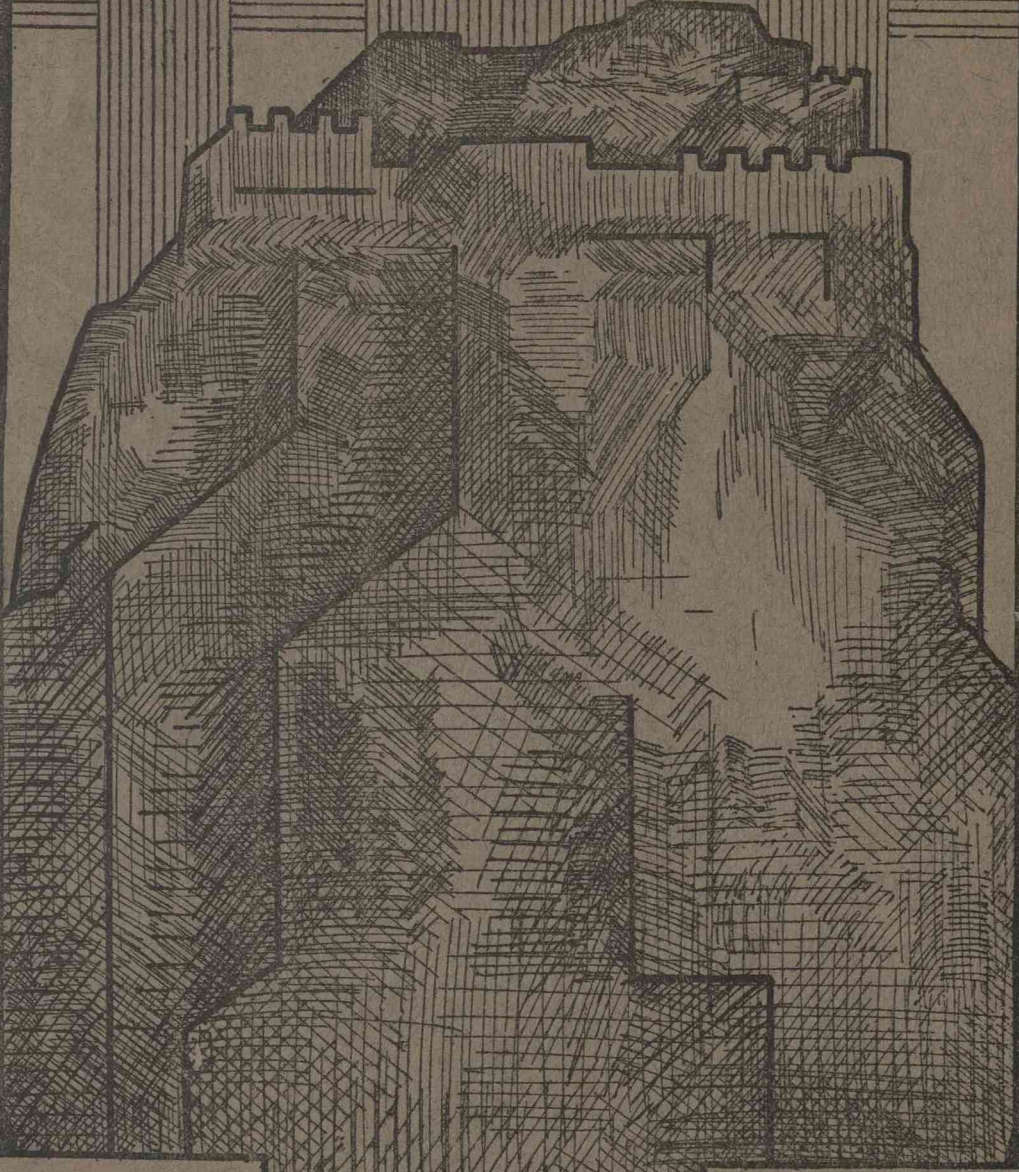

TASPINAR

Sayı : 13

19
2 inci teşrin
1933

2/1/1934

İÇİNDEKİLER.

On üçüncü adım.	Zihni.
Türk millî mefkûresi.	Afyon meb'usu Ali.
Yine On yıl.	Afyon meb'usu Haydar.
Onyaş ve Biz.	A. Zeki.
Bir terbiye ülküsü	Dr. Ziya Talât.
Afyon Sana.	Reşat Oğuz.
üç gün üç gece.	***
Taşpınar oymağı	Bir izci.
Kıvılcım.	Ömer Fethi.

TAŞPINAR

Cilt : 2.

Sayı : 13.

Her ayın ondokuzunda çıkar.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

19 - 2 inci Teşrin - 1933.

Taşpınar Yollarında :

ON ÜÇÜNCÜ ADIM

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

Zihni.

On yılın manzarası büyük bir akını andırıyor. Dedelerimiz büyük dalgalar halinde cihanı görmiye giderlerdi. Şimdi cihan bizi görmiye geliyor. Sumer'lerin torunları büyük bir kültür ve hayat akını içindeler.. Eski büyük akınlar, yolunu kültür de bulmuştur. "Tarihî seyir içinde tekâmül,, e bundan eşsiz örnek gösterilemez.

**

Türk inkilâbı eşsizdir. Çünkü o, dünya dururken yörüyor. Cihan hayata susarken ondan hayat fışkırıyor. 19 mayıs 919 dan onuncu yıla kadar mütamadî hareketler mütamadî hayat hamlelerini ifade ediyorlar. İki on yılın arasında geriyi ve ileriye en iyi görebilen yüksekteyiz.

**

Birinci on yıldan ikinci on yıla geçiş, zaman ve mesafe mefhumlarının değiştiği bir devredir. Dünyanın düne kadar yüz yıllık saydığı işler, on yılın içinden bu harıkayı haykırıyorlar. İkinci on yıla başlarken büyük Gazi eşsiz nutkunda ikinci on yılı işaret etti. Ve "Yaptıklarımızı kâfi görmiyoruz,, dedi. Birinci devrenin içine sıkışan işleri nasıl akıl almıyorsa, ikinci devrenin işleri de zaman ve mesafe ölçülerile ölçülemeyecek .

Ne mutlu Türküm diyene.

Cünkü.

Büyük Türk Cümhuriyeti, birinci on yılın şahıkasından ilerinin ufuklarını kucaklıyor.

5037591
1933-1934, 2, 13-18

Türk Milli Mefkûresi.

Türkçeye çeviren:

Ali

Afyon Meb'usu.

— Geçen Sayıdan —

1. Teşrini sani 1922 de Türkiye de ilk defa olarak Cümhuriyet resmen ilân olunmuş demektir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin hukuku hakimiyet ve hükümlerinin mümessili hakikisi olduğuna dair olan kanunun birinci maddesi şöyle diyordu: "Teşkilâtı Esasiye kanunuyla Türkiye halkı hukuku hakimiyet ve hükümlerini mümessili hakikisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyeti maneviyesinde gayri kabili terk ve tecezzi ve ferağ olmak üzere temsile ve bilfiil istimala ve iradei milliyeye istinat etmeyen hiç bir kuvvet ve heyeti tanımamağa karar verdiği cihetle misakı millî hudutları dahilinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinden maada şekli hükümeti tanımaz. Binaenaleyh Türkiye halkı hakimiyeti şahsiyeye müstenit olan İstanbul'daki şekli hükümeti 16 mart 1336 dan itibaren ve ebediyen tarihe müntakil addeylemiştir. "

Bu kanun ile Türk milletinin hakimiyeti ilân olunuyor ve asırlardan beri Türkiyeyi osmanlı hanedanına bağlayan bağlar kırılıyor ve yeni bir Türk devleti ve milleti vucude gelmiş oluyordu. Türk milleti taze hayat bulan gençliği ve arkalarında bıraktıkları maziyi hissediyor ve hilâfet, mazi ve islâm dini alemile zaif bir rabıta olarak kahyor, inkılâp kemale eriyordu. İstanbul'da bulunan Büyük Millet Meclisi murahhası — 5 — Teşrini sanide artık İstanbul hükümetinin mevcut olmadığını ilân etti. Babı Alinin dosyaları Ankaraya naklolundu. — 17 — Teşrini sanide büyük ihanetle muttehem olan altıncı sultan Mehmet vahidüttin bir İngiliz harp gemisile Maltaya firar etti. — 19 — Teşrini Sanide Osmanlı hanedanı azasından abdülmecit muvakkaten halife intihap olundu ve tetviç merasiminde ilk def'a olarak arapça yerine türkçe dua edildi.

Lozan'da uzun müzakerelerden sonra Türkiye ile müttefikleri arasında 24 / Temmuz / 1923 de sulh muahedesi imza edildi. Bu muahede ile Türkler elde etmek için mücadele ettikleri herşeyi elde etmiş oluyorlardı. yeni Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu

ile kıyas kabul etmiyecek derecede kuvvetli bir mevki almış oluyordu. zira kapitülasyonlar lağvolunuyor ve Türkiye dahili ve haricî hayatında Avrupa devletleriyle mutlak bir müsavata mazhar oluyordu. Türkiye Cümhuriyetinin ilânı tarihi demek Olan 1 / Teşrini saninin millî bayram olmak üzere tes'it edilmesi keyfiyeti garplileşmek ameliyesinde kat'î bir adımdı. ve Mustafa Kemal ile onun partisinin gayesi idi. . . Asrî malûmata müsttnit umumî tahsil ve terbiye, din işlerinin devlet işlerinden ayrılması, bütün resmî ve içtimaî faaliyet sahalarında tamamen asrileşmek, kadının hürriyeti... İşte bunlar devlet adamlarının yol gösteren prensipleri olup onların gayesi ilk ve son olarak Türkiyeyi orta zamandan yeni bir devre sevk etmek zarureti idi.

Mustafa Kemal peşa Izmire muzafferane girdikten sonra ilk iş sırasında Bursada bir halk meclisi davet etti. Bu mecliste Kadınlara hitap ederek „ Biz büyük ve pürüzsüz bir zafer kazandık fakat siz kadınlarımız bizim yardımımıza gelemezseniz zaferimizin mânası olmaz. siz de bizim için tahsil ve terbiye zaferini kazanınız ve bununla bizim yaptığımızdan daha fazla memlekete hizmet etmiş olacaksınız... „ ve erkeklere hitap eddrek ” bundan böyle milletinin içtimaî hayatına iştirak etmezsen ve esaslı bir surette âdetlerimizi değıştirmezsene tam kabiliyetimizle asla inkişaf ve terakki etmiş olamayız ve içtinabı kabil olmıyarak geri kalırız ve garp medeniyetini aynı derecede karşılamağa muvaffk olamayız ve hepsine birden hitap ederek “ eğer siz asrî bayata doğru azimkârane yöremliecek olursanız ve bunun için üzerinize terettüp eden vazife ve mes'uliyetleri ret ve inkâr edecek olursanız her şey faidesiz olacaktır. „ demişti.

Aarkara liderlerinden birisi olan Hamdullah Suphi Bey dahi 1921 senesinde şöyle söylemişti; „ Hareketimizin felsefi manzarasına bakılınca gözlerimiz garbe dönmüştür. Biz garp müesseselerini Asya topraklarına götürüp dikeceyiz. mekteplerimizi garp modeline göre değıştireceğiz. artık Asyanın yeni parolası pan - islâmizim değil nasyonalizim dir. İlk ve en önde olarak bozulmaz ve tam olarak milli ferdiyetimizden mülhem bulunuyoruz. açık yürekle günün fikirlerini kabul ederek asrî bir millet olmak bununla beraber, kendi kendimize kalmak istiyoruz. kendimize Asyalı bir

millet gibi bakılmasını ve manevî setler arkasında kendi başımıza kalınmasını istemiyoruz. Bizim tahsil ve terbiye ve kültürümüz medenî memleketlerle doğrudan doğruya bir muvasale kanalıdır Bugün bir şiir ve edebiyat mektebi yükselmiştir. O hakikaten memleketin en içini temsil ediyor. O bizim hayatî amillerimizden biri ve belki hareketlerimizin arkasında muharrik bir kuvvettir. O ilk ve eski kaynaklarımıza avdeti ilham ediyor. ve kendi halkına ve kütleye hitap ediyor. O dünün hocalarını ve müderislerini betbinliklerinden dolayı muaheze ederek arkasını çevirir. Bugünün şairi Mehmet Emin Bey dir. . . „

Mehmet Emin Bey model gibi vatan perver bir şairdir. Onun hedefi halka tahsil ve terbiye vermek, onlara hitap etmek, onları yükseltmektir. O ocağa, ana toprağa, vatana sevgi talim eder çiftçilik ve şuurlu işçiliğin ehemmiyetini terennüm eder. Onun cenge dair olan Türk şarkıları, menzumeleri, vatanperverlik mektebi müdavimlerinin esas sermayesidir. Uyan, " Ey Türk „ şiirleri umumî harbin iptidasında vucude getirdiği en müessir vatanperverlik eseridir Mehmet Emin Bey bu eserinde Türklerin ıftihara lâyık tarihini ve son asırlarda düşgünlüğünün izlerini çiziyor ve yeni ve kuvvetli bir Türk devletinin müstakbel doğuşunda kehanet gösteriyor. Bunun için Abdülhamidin Türkiyeye Asya veçhesini icbar etmesi gibi Mustafa Kemalın demir iradesinin Avrupa ıslahatını icbar etmesinin program olması, kurtuluş harplerinde bu ıslahatta asıl olan nasyonalizim den daha mühim bir şey olamazdı.

Mustafa Kemal Paşa ve refikası Latife Hanım, kadının hürriyeti meselesinde bizzat misal teşkil ettiler. Latife Hanım peçesiz olarak her yerde daima kocasına refakat ediyordu ve kadının hürriyeti hareketini sevk ve idare eyleyordu. " Kadın haklarını müdefaa Cemiyeti dahi kadının meslekî hürriyeti vs izdivaç kanunlarında ve evlenme âdetlerinde değişiklik için mücadele etti. Şu suretle siyasî garplileşmek istikametinde icap eden terakki kemale erdi.

Saltanatın lağvi ve devletin asrileşmesine karşı olan her hangi bir muhalefet en büyük ihanet olarak ret ve tecziye olundu. Büyük Millet Meclisi için yeni intihap yapıldı ve Mustafa Kemal paşa tarafından sevk ve idare olunan Halk Fırkası kahir bir ekseriyet kazandı. Yeni Meclis, mazi ile olan coğrafi bağları kırmak maksadile Birinci Teşrinde Ankarayı merkezi hükümet olarak ilân etti.

1923 yılının 29 / Teşrini evvelinde resmen Türkiye Cumhuriyeti ilân olundu. Büyük Millet Meclisi tarafından ifa edilmekte olan Reisicümhurluk makamı, azasından birisinin intihabı suretile ihdas olundu. Ve Mustafa Kemal Paşa ilk Reisicümhur intihap ve ilân olundu.

Reisicümhur dahi yine meb'uslar arasından bir başvekil ve oda arkadaşlarını intihap ederek meclisin tasdıkına arz ve hükûmetin teşekkülünü temin eder. Reisicümhur isterse Büyük Millet Meclisinin ve kabinenin içtimalarında riyaset etmeğe salâhiyattardır. Bu tarihten ancak beş ay sonra Hilâfet lağvolunarak 1924 senesi Martının dördüncü günü Osmanlı hanedanı tart olundu ve İstanbulu terk etti. Diyanet İşleri Vekâleti Reisliğe tebdil olundu. Ve bütün tahsil müesseseleri Maarif Vekâletinin mürakabesi altına konuldu.

1925 senesi 15 Haziranında bütün Türk adliye sistemini en asrî prensiplere göre yeniden tensik ve inşa etmek üzere İstanbulda muhtelif encümenlerden mürekkep olarak Adliye vekilinin reisliği altında bir konferans akt olundu. Başvekil, bir içtimasında, bu tensik ve ıslâhın esas olacağını ve cezrî şekil ve tetbirlerin kabul ve adapte edilmemesini konferansa tavsiye ve izah etti. Adliye Vekili dahi konferansın açılma nutkunda, ferdî vicdanının mukaddes alâkası olan dinden devletin ayrılmasını ısrarla beyan etti. „ Biz kanunlarımızı mutemeddin garp milletlerinin usul ve prensiplerine göre tanzim etmek istiyoruz, orta zaman prensipleri asrî kanunlara mevkiini terketmek mecburiyetindedirler. Asrî ve mutemeddin bir millet yapıyoruz. Ve muasır ihtiyaçları karşılamak istiyoruz, Yaşamak iradesine malikiz, Bizi kimse men edemez. " demiştir.

Daha var

Birinci on yıldan
İkinci on yıla.

YİNE ON YIL.

Haydar.
Afyon Meb'usu

Üç gün üç gece bayram yaptık. Aradan haftalar geçti. Hâla yorgunluğumuzu alamadık. Sevinçlerde yürüyor hele büyük derin sevinç insanı bitiriyor. Tanrı böyle bitginlikleri Türk'ün başından eksik etmesin.

Bu bayramı yaparken on yılda neler yaptık deye soruşturuyor arkalarımıza bakıyorduk. Yaptıklarımızı gördükçe başımız yükseliyor, göksümüz kabarıyor, sevinç delisi oluyorduk. Şimdi de bu önümüzdeki on yılda neler yapacağız deye sormağa başlamalıyız.

Bir kaç yıl evvel Ford fabrikasına eyi mühendisler yetiştirmek için mektebe alacağı çocukları bir de zekâ imtihanından geçiriyordu. Bu imtihanın süallerini Amerika'nın büyük adamlarına buldurmuştu. Bu süallerin en göze çarpanı şu idi: « Ellinci seneni nasıl kutlulamak istersin? » Bu süalin cevabı iki şey gösterecekti: Birisi dünyanın bu gidişi elli sene sonra nereye kadar varır? çocuk bunu sezebiliyor mu? İkincisi de Bu çocuk dünyada neler olmasını istiyor, emeli ve azmi nelerdir?

Türk çocuğuna on yıl sonra neler olacak? Dersek süal pek basit gelecek. Çocuk on senede yapılanları şimşek gibi zihninden geçirir. Artık yeni on senede yapılacakları sezmek güç bir şey olmaz.

Gazinin Bayram nutkunu hep ezberledik. Gazi evvelâ zaman mefhumunu değiştiriyor. Avrupa, Amerika yüz yıla bir asır der. Türkiye'nin asrı bu kadar yıl değildir Ne kadar yıldır? Bilmem. Yalnız bizler değil yabancılar da deyor ki: On senede yapılan işler bir değil, bir kaç asrın işidir. Türk dilinde asrın ne olduğunu buradan hesaplamalı. Fakat Gazi nutkunda yeni on sene için zamanı daha başka değiştiriyor. Geçen on yılı az görüyor. Yeni on yılın başka olacağını söylüyor.

Biz mektepte iken Avrupa ile bizi hocalarımız mukayese eder ve Türkiye'nin Avrupaya yaklaşa bilmesi için en az iki yüz sene.

Bu Günden Yarına :

On Yaş ve Biz

A. Zeki.

Türk inkılâbı normal yürüyüşü içinde bir on yaş kazandı. On Yaş bir çocuğu ilk gençlik çağında geçirdiği gibi inkılâplardaki on yaş ta erkenlik; yetişkinlik; canlılık yaşı telâkki edilir?

Hayat nasıl nazariyelere bağlanmadan sıçrayarak olgunlaşıyor ve ilerliyor ise inkılâp ta nazariyelere dayanmadan zarurî hamleler halinde yeni hamleler yapmak canlılığını taşıyarak yürüyor.

On Yaş çocuğun hayatında nasıl bir değişiklik doğurursa, in-

lâzımdır derlerdi. Gazi yeni on senelik programın ana çizgilerine işaret ederken Türkiye muasır medeniyete yaklaşacak demiyor, üstün olacak deyor. Artık içinden çıkamıyacağımız zaman hesaplarını bırakalım. Gazi bizim havsalamızın almayacağı bir şekle sokmuştur.

Türkiyede neler mi olacak? İşte evvelâ zaman mefhumu değişecek. Bu mefhumu yeniden değiştirin. Artık muasır medeniyete yaklaşmak değil üstün olmak kolaylaşır.

Süalimize şu iki kelimelik cevabı verirsek. « Zaman değişecek, medeniyetin üstüne çıkacağız. » Ciltler dolusu söz söylemiş oluruz. Asırların yetiştiremediği bir deha böyle bir ülkü kuruyorsa bakalım Türk milleti hakkından gelebilecek mi? Bundan biraz korkusu olanlar Türk milletinin seciyyesini, kabiliyetini yine Gazi'nin nutkundan öğrensinler.

Gazi o gün Türk milletinin zekâsını, seciyyesini, terbiyesini saydı. Sonra Türk ordusu, Türk kızı, Türk genci, Türk köylüsü ve halkı huzurundan geçti. Dünyada hiç bir zaman ve hiç bir yerde başbuğ ile milletin birbirini bu kadar anlaması görülmemiştir. Gazi, milletin seciyyesini bu kadar açık görmekle dehasını bir kere daha göstermiş, millet te o günkü geçişle, o günkü haliyle, o günkü tavrile Gazi'sinin sözlerini bir kere daha ispat etmiştir. Türk askeri cihanın en seçme askeridir. Bunu herkes bilir. O gün şunu da bildik ki Türk kızı da, Türk çocuğu da, Türk köylüsü de, Türk halkıda, baştan başa seçme bir askerdir. Gazisinin bir işaretine bakan, ve göstereceği her yolda giden bir askerdir.

Gazi! Sen ülkülerini kur, cihanın seçme bir askeri olan milletin senin her işaretine, her zaman bakacak ve yapacaktır.

kılâptaki on yaş da bir değişiklik meydana getirir. Bir çocuk on yaşına geldiği zaman geçirdiği on senedeki değişiklikleri nasıl hayretle seyir ederse biz de geçirdiğimiz on seneyi aynı şekilde hayretle seyir ediyoruz. Evet ; On yaşın siyasette, maarifte, telâkide, yaşayışta, iktisatta ...ilâ... meydana gelen değişiklikleri açıkça ve hayretle seyir ediyoruz. Her içtimâî kaynaşmada bu hayreti gizlemeden gösteriyoruz. Siyasî kurtuluşun zaferini takip eden millî birlik düne nazaran bambaşka. İktisadî anlayış ve yaşayışlarımız düne hiç uymuyor. Hele telâkkilerimiz ve yaşama vaziyetlerimiz dünden hiç birşey taşımıyor. Her sahadaki bu değişiklik normal vaziyetle her safhada kendini gösteriyor. Maarifte, inkılâbı bir bütün kabul ederek bu yenileşmede ön safta bulunuyor ve bunun tılsımını kendisinde buluyor.

Burada kısaca bu on senenin maarifteki yetiştirmeyi göstermeğe çalışacağım. Bizim maarif tarihimiz dört devrede tetkik edilir : Tanzimata kadar, Tanzimat, Meşrutiyet, Cümhuriyet devirleri.

Tanzimata kadar maarif; millî bir siyaset olması icap ettiği halde hususî teşekküllerin ve cemiyetlerin ve dinî sultanın tesiri altında idi. Uzun seneler bunu saltanat kendi esas vazifesi addetmedi fakat onu serbest te bırakmadı, yenileşmek istidadına karşı geldi. Nihayet vakıfların geliri ile hayatını devam ettiren medreseler dinî taassuptan kuvvet alarak gittikçe düştü ve geriledi.

Tanzimat adamları, komşu kıtalardaki rönesans ve inkılâpları gördükçe vaziyetin vahametini görüyorlardı. Medreselerdeki bu gerilemenin hayırlı bir netice vermeyeceğini seziyorlardı. Nihayet orta tedrisatını artık muhafaza etmenin faide vermeyeceğini anladılar. Onun için gözlerini garbe çevirmeğe başladılar ve neticede garpten gelecek ışığı memlekette süzerek geçirecek müesseseler kurdular. Fakat kaftan değiştirir gibi bir müessesenin kuruluşu cemiyeti kendisine bağlayamaz ve cemiyet onu benimseyemez. Her değişikliğin mutlaka cemiyetin esasındaki değişikliklerle beraber gitmesi lâzımdır. Bu yüzdendir ki bu müesseseler muvaffakiyet için bir adım bile atamadılar. Çünkü isim değiştirmekle kafalar değişmiş olmuyordu. Medrese adına Sultani adını vermek onun ruhunu çeviremezdi.

Meşrutiyet devri serbest fikir ceryanlarına kapı açmak düşüncesiyle kımıldandı. Bu kımıldanış zarurî idi. Fakat her zaman olduğu gibi (Kara kaynaklar) bu kımıldanışlara karşı geliyordu. Bu

Taşpınar,, birinci yaşını bitirdi. İkinci yaşa ikinci on yılla beraber giriyoruz. Geçen bir yıl içinde okuyucularımızın neşriyatımıza karşı gösterdiği alâkadan mes'uduz. "Taşpınar,, bu alâkaya karşılık olmak üzere yeni yılda çoğalan bir hızla çalışacak..

fikirlerde daha yeşillenmeden bu yüzden sararıp soluyordu. Çünkü serbest fikir, müsbet görüş kara kaynakla uyuşamaz..

Yamalı boğça halinde bulunan Meşrutiyet ülkesinde millî benlik ülküsü osmanlı benliği haline getirilmek istenmiş fakat mevcut olmıyan bir şeyin kurulması mümkün olabilir mi ? O çoktan yıkıldı.

Cümhuriyet maarifi, on senenin maarifi, kurtuluş hareketinin gayesine kendini uydurarak herşeyden eyvel millî bir varlık halinde birleşmek noktasını her zaman gözde tutmuş ve ilk temel taşlarını Büyük adamın on sene evvelki şu sözleriyle atmıştır: "Bir taraftan cehli izale ile uğraşırken bir taraftan da memleket evlâdını içtimâî ve iktisadî hayatta filen müessir ve müsmer olabilmek için elzem olan iptidâî malûmatın ameli bir tarzda vermek usulü,, İlk tedrisat için "millî dehanın inkişafı bu sayede lâıyk olduğu medeniyet mertebesine yükselmesi, bittabi âli meslekler erbabını yetiştirmekle ve millî harsımızı yükseltmekle kabildir. (1),, sözleri de bugünün maarif siyasetimizde bir ışık menbaı olmuştur.

Verilen, verilmekte olan istatistiklere bakınız: değişiklik ve yenilik yalnız kafalarda değil sayıda da bir çoğalmayı gösterir.

1923 çün 300 bin ilk mektep talebesine mukabil 1933 ün 800 bin talebesi, 1923 çün (16) bin muallimine bugünün (20) bin muallimi kısa zamanların uzun sıçrayışlarını yakinen gösterirler. Her tarafta bu hamle ve sıçrayış var.

On senenin içinde asırlık işler arasında tevhide tedrisat, medreselerin lağvi; müsbet fikirini kökleşmesi, harf inkılâbı, millî benliğe sağlam temeller veren tedrisatın yenileşmesi bizi maziye bağlamakta olan Arapça ve Farisînin koğulması, nihayet orta zaman usullerinin, taassup otoritesinin kalkması ve kendi kendimize, millî benliğimizi dönmemiz..

On seneyi sevinçle karşılıyoruz. Tıpkı çocuğunun ilk on senesini gören Anne ve Baba gibi seviyoruz. Biz onun on senesini gördük ve seviniyoruz.. Ne mutlu onun asırlarını görenlere.....

BİR TERBİYE ÜLKÜSÜ

Dr. Ziya Talât.

İnsanlığın düşünce tarihinde iki âlim örneği ayırt edilebilir: Hayal ile ilerleyenler, hisap ile ilerleyenler. Birinciler büyük kuşlar gibi derin göklerde uçarlar. Yaptıkları büyük, söyledikleri kuvvetlidir. Ve biz, onların önünde "ne derin, ne büyük adam:", diye eğiliriz.

İkinciler ise toprak üzerinde, sanki ayaklarına demirler bağlanmış gibi, kısa adımlarla ilerlerler. Her yaptıkları bize çok küçük ehemiyetsiz bir iş olarak görünür. Mütevazidirler. Fakat bir gayeye doğru ilerleyen bu nevi insanların yaptıkları işlere sonunda bakılırsa, o zaman belki birincilerden daha büyük bir tesir kazanırlar. Birinciler daha ziyade hayal adamları, ikinciler ise iş adamlarıdır. Misal aranırsa, eski (Helen) lerde birinci için Eflâtun, ikinci için (Aristo) dur.

Eflâtun bize bir cihanın kuruluş rüyasını anlattı. İnsan için ülküler terennüm etti ve gönlümüze tatlı bir sarhoşluk verdi. Aristo ise buna mukabil müspet işler gördü. Bir çok ilimleri ilk defa o tesis etti. Usulünden o bahsetti, kanunlar buldu.

Psikolijide iki türlü zekâ tipi ayırt edilebilir. Nazarî zekâ, amelî zekâ. Birinciler daha ziyade kendi zihinleri içinde çalışırlar. Hayaller, fikirler kurarlar. Amelî hayatta kabiliyetleri yoktur. Her kesin bildiği gibi "Neweton", bir yumurtayı biçiremeyecek kadar dalgındır. Büyük "Kant" ta en kolay bir evlenme işini beceremez. Fakat fikir sahasında büyük muvaffakiyetler gösterirler. Bu âlim ve san'atkâr tipidir.

İkinci nevi insanlar ise amelîdir. Düşünce ve hayalden hiç anlamazlar. Beceriklidirler. Hayatta çok muvaffak olurlar. Para kazanırlar, birçok işleri başarırlar. Tüccarlar bunun için en güzel nümunedir. Bu tiplerin ikisi de psikolojik vek'alardır. Onları terbiye bakımından değiştirmek imkânsızdır, Ancak yine kendi yollarına doğru, biraz islah edilebilirler.

Eğer üçüncü bir taksim daha yapmak ve bunun nümunelerini mektep sıralarında aramak istersek, yine başka neviden iki tipe tesadüf ederiz: Yepacakları işleri hayalinde kurmakla iktifa eden çocukla o işe gerek amelî, gerek nazarî olsun, müntazam ve müs-

bet adımlarla ilerleyen çocuklar. Bu üçüncü taksimin birinci ve ikinci ile filî bir münasebeti yoktur. Fakat yapacağını ancak hayalinde kurmakla iktifa eden çocukla, Bize fikir âleminde eserler yaratan âlim arasında bir benzeş var. Ve bir çokları bunları bir birine karıştırırlar. Hele bu çocuk veya iradesi bozuk adam. Hakikatın kat'î darbesi kendine çarpana kadar kendisini böyle sayar. Benzeş şurada ki, her ikisi de ruhî alemle meşguldurlar. Yalnız âlim muvffak olmuştur. İkinci ise tereddi etmiş iradesiz ve hatta zekâsız bir mahlûktur. Mektep sıralarında kendisine yalnız büyük hayat ülküleri kurmakla iktifa eden çocuk tabii ki sonraları bir şey başaramıyor. hayat yolunun son konaklarında bizde vaktile filân şeyi yapmak istediği: „ diyor. Misal isterseniz; vaktile gazetelerin bir büyük şairden bahsettiğimiz zaman. binlerce çocuk ona imrenir, onun gibi olmak ister, fakat bunlardan pek azı o şairin nasıl çalıştığını, ne zahmetlerden sonra oraya vardığını tetkik etmemiştir.

Bugün ilk mektebi bitirmiş ne kadar çocuk var ki her birisi ileride vatan için bir büyük adam olmak ister. Fakat o büyük adamların nasıl iş başardıklarını, nasıl çalıştıklarını, bizzat kendi milletleri tarafından nasıl taşa tutulduğunu ve onların, her, adımlarını, uykusuz gecelerde hesap ederek, bir ustanın ev kuruşundan daha akılcıca davranarak, ilerilediklerini bilmiyorlar. Onlar yine tanımıyorlar ki, yer yüzündeki bütün işler, ne başka taraftaki kuvvetlerden ne de periler, cinlerden yapılmıştır.

Mektep sıralarındaki çocuklar daha şekil alacak demir veya toptak kütleleridir. Her birisinden güzel bir alet veya heykel çıkabilir. istediğimiz şey, bu güzel alet veya heykel kıyafetinin yalnız çocuğun kafasında yaşamakla kalmıyarak, file dökülüşüdür! Bir misalle kendimizi daha iyi anlatabiliriz: Tarih dersinde bir çok harpler var. Bunların herbirinde ya bütün bir millet hayata yeniden kavuşmuş, veyahut mahvolup gitmiştir. ve tarih hocası, bu zafer veya hezimetlerin, insan iradelerinin nasıl bir mahsulü olduğunu ve nasıl bir çalışmadan ve hesptan sonra vücade geldiğini anlatmalıdır. Ve çocuk herpte ne gibi kuvvetlerin çarpıştığını ve bunların nasıl çarpıştıklarını, askerlik tabiyesi bakımından da bilmelidir. taki sonunda onun filî oluşu hakkında bir fikir edinsin. Ve zannetmesin ki, bu bir tesadüfün, meçhul kuvvetlerin eseridir.

MEDENİ KANUNUMUZ

Karşısında Köylü

Sedat Hüseyin.

Avrupa milletlerinin medenî kanunları arasında, üzerinde en çok işlenmiş ve medenî bir cemiyetin ihtiyaçlarına beynelmilel hukuk bilgisinin tekâmül etmiş ana prensiplerini alarak bir cevap teşkil eden İsviçre medenî kanununun, yüksek seviyeli milletler içerisinde tarihî icabatı olarak yaşamak zaruretinde bulunan Türk milletinin içtimâî hayatına aynen alınarak tatbik edileli altı yılı geçmektedir.

Her Türk münevveri yakından bilir ki şuurlu milletimiz bu kanunun hükümlerini benimsemekte güçlük çekmemiş ve yadırgamamıştır. Son zamanların hudutları aşan ilmi cereyanlarıyla kaynaşan türkün ruhundaki asalet, duyularındaki dürüstlük, doğuşundaki temizlik esasen bu kaynaşmayı tabii göstermektedir.

Aşağıda daha açık olarak izah edeceğimiz düşüncelerle ayrılık teşkil etmemesi için hemen ilâve etmeliyim ki şeriat hükümlerinin şiddetle tatbik edilmesi istenildiği zamanlarda da Türk camiasının özlü unsurları ezcümle aile ocaklarını serbest talâk haklarıyla söndüren kara vicdanlıları nefretle anmıştır. Yalnız, tarihin sakınılması kolay olmıyan oluşları sonudur ki zavallı milletimizin başında korkunç bir şekilde yaşamış ve yaşatılmış olan yabancı zihniyetler ve bunun amansız devlet adamları Türk milletile anlaşmak ve kaynaşmak istememişlerdir. Şu ayrılık ve senelerce süren bakımsızlık sonudur ki onu bu günde cemiyeti alâkadar eden medenî işlerinin bazısında ihmal ve kayıtsızlık içerisinde görüyoruz.

Bu yazımızla bu mühim dertlerden birisini ortaya koymak ve birlikte düşünmek istiyoruz

Yeni nesli iş adamı yapmak için kitap sözlerini nakletmek Onların bâkir kulaklarına tantanalı, süslü cümle, söylemek ve ortalığı geçici bir takdir hissine boğmak hiç bir faide vermiyecedir. Ve onlar tıpkı karıncalar gibi çalışkan, karıncalar gibi mütevazî, cemiyete bağlı ve faideli insanlar olarak yetiştirilmelidir. ta ki ileride. cemiyet makinasının birer çivisi kolu kalesi olsunlar ve iddia-
dan ziyade vazifelerini yapsınlar:

Bu yanlış hareketlerin en mühimi kanunsuz evlenmelerdir. Altıncı senesini idrak eden medenî kanunun tatbikatında bu günü ve bilhassa yarını düşündürecek filî ve acıklı bir çok hadiselerle karşılaşmak mümkündür.

Nikâhsız evlenmeler ve en doğru ifadesile birleşmeler umumiyetle iki türlü vuku bulmaktadır.

Birisi ve en tehlikelisi köy imamlarının ifsat ettikleri zavallı vatandaşların nikâhlı karılarının üzerine ikinci ve üçüncü bir kadını evine alıp filî münasebette bulunması; İkincisi de bir çok köylerin şehir ve kasabaya uzaklığı ve nihayet köy halkıyla Muh-tarın bilgisizliği yüzünden evlenmenin kanunî merasimine riayet etmeksizin bir kadınla bir erkeğin birleşmesidir.

Her iki şeklinde sıhhi, ahlâkî, içtimâî ve bilhassa hukukî neticeleri, tasavvur edilemeyecek kadar feci ve ızdıraplıdır.

Bu işlerin sonudurki: köylerde ve hatta şehirlerde sarî hastalıklar çoğalmakta ve aile sevgisi merbutiyeti azalmaktadır. Medenî kanunumuz iki evliliği şiddetle men ettiği için birinci suretle vuku bulan nikâhsız birleşmelerden doğan çocukların nesebini sahih addetmemekte ve bunun neticesi olarakta babalık, analık ve miras gibi münasebetlerde nesebi sahih çocuklara nazaran daha aşağı bir mevkide tutmaktadır.

İkinci şekil evlenmenin fenalığı da karı, kocadan birisinin dige-rini terk etmesinde kendisini gösterir: Çünkü bunlar kanunun hi-mayesinden mahrumdurlar.

Neyapalım kanunu bilmemek hiç bir vakit özür sayılamıyacağına göre her fert kendi mukadderatı ile alâkadar olan bu mühim işi önceden düşünmesi ve ona göre hareket etmesi ilk önce hatıra gelebilir; Bu bizim düşüncemize göre pek isabetli olmiyan bir fikirdir. Çünkü fenalığın kökü fertte değil mazide ve bilgisizliktedir.

Günden güne artan ve Türk camiasının hâl ve istikbal ile alâ-kadar olan bu hali, hukuku hususiye sahasından alarak cemiyete mal etmek ve âmmе hakları arasına sokmak zamanı gelmiştir. Halkı yetiştirmek ve okutmak bugünkü devlet işlerimizin en üstesidir. Bu behemehal yapılacaktır. Diğer taraftan da kanunsuz evlenmeleri cemiyet nizam ve aile intizamını bozan bir suç olarak kabul ve ceza tehdidi altına almak zaruridir.

Afyon

SANA..

Reşat Oğuz.

Gazi Türkiyesinin yüksek imanlı, dinç gövdeli, mağrur bakışlı tarihî beldesi... Güzel Afyon: Bilir misin? Ufuklardan ufuklara beyaz bir kurdela gibi uzanan, dağlardan, ovalardan yamaçlara sevgili kolları gibi dolanan yollar beyaz temiz bir sargıyı andırırlar... Bazan bu sargı sevilen bir diyardan uzaklaşırken çözülür, uzanır ve gönlü hicran sızısıyla baş başa bırakır.

Bazan da hasreti çekilen bir beldeye yaklaşıırken kızıl kıp kızıl yaralar kanayan hicranı vusletin ılık kokularıyla sarar...

Dillerde dolaşan adının tarihte kazandığın sahife en göğsü kabaran heybetini düşünür de seni hicranın alevden kadehinde yudum, yudum içer. Ah, bu beldeyi ne zaman göreceğim derdim...

İşte sana kavuşurken o beyaz çıplak tozlu yollar hicranımı dindiren, yaramı saran temiz kokulu birer sargı oldular... Nihayet sargı tükendi.. Seni yalçın ve yağız bir tepenin granit göğsüne başını yaslamış Dumlupınar tepelerine doğru me'sut ve mağrur gülümseyen bir sevgili edasıyla gördüm...

Otomobilimin canavar homurtusu kesilince, şanlı bir savaşın şanlı bir tarihin başladığı caddelerinde ciğerlerime imanlı bir hava doldu..

Afyon!.. semanda Ankaranın mefkûre taşan, iman kaynayan havası dolaşıyor.. Sana ne mutlu!. Ve sen ne ilâhî bir beldesin ki, yer yer yükselen tepelerinde birer abide ihtişamı var..

Başımı ellerimin arasına aldım. düşünüyorum hangi milyonların meydana getirdiği mermer sütunlu etrafı yeşil çimenli abidelerde senin bu heybet saçan tepelerindeki vakar ve şan vardır?..

Hangi milyarların vücuda getirdiği gurur ve mefahir avizelerinde senin tepelerinin tarihî kıymeti ve onun ihtişamı dalgalanır?..

Bu işi esaslı bir devlet ve inkılâp işi edinerek bu düşünce ile çok hassas bir tarzda bütün devlet kuvvetlerinin takip ve bilhassa köy muhtarlarını bu hayatî mesele ile tavzif ve kanunî merasimi yapılmadan dinî nikâh kıyan imamlar hakkında mevcut cezayı artırmak tehlikeyi ehemmiyetlice azaltır. Türk köylüsünde serbest münasebet yoktur, safça iğfal vardır.

Hayır.. Hayır.. dünyanın bin bir zinetinin, bin bir süsünün meydana getirdiği abideler senin tepelerin kadar engin birer varlık olamazlar.. Neden mi deyeceksin?... Güzel belde... Oh!.. biraz beni dinle!...

Türkün daima efendi; daima hür ve müstakıl yaşayacağını dünyaya 26 Ağstosta kahraman mehmetçikler senin tepelerinden haykırmadılar mı?...

İstiklâl aşkile yürekleri çarpan Aileler, Veliler, Mehmetler; cepheye kağnisile mermi taşıyan Kezibanlar, Fatmalar vatan için senin bu çıplak tepelerinde can vermediler mi?...

30 Ağstosta eski ve kühne bir tarihi parçalayan yeni hür ve müstakıl bir tarih yaratan zafer, senin tepelerinden dünyanın gözlerini kamaşdıran bir parlaklıkla doğmadı mı?..

Yeni yep yeni bir vatan yaratan Türkün kalbi Gazi Türkün istiklâlini, Vatanın istikbalini "Ordular hedefiniz ak denizdir. İleri!" emrile senin tebelerinden haykırmadı mı?..

Evet milyonların, milyarların gök yüzüne birer altın kâşane gibi uzattığı abideler: senin tepelerin kadar şanlı, senin tepelerin kadar canlı, senin tepelerin kadar ihtişamlı ve senin tepelerinde dolaşan şehitlerin ruhu kadar yüksek ve emsalsiz olamaz...

Onlar senin yanında, senin bu çıplak tepelerin karşısında küçük birer basamaktır.. Cılız ve ufaktır.

İşte sen bunun için ilâhî ve işte bunun için ebedîsin Afyon..

Türkün ruhu, dibi derin bir kaynağa benzermiş.. Ve o kaynak dibine enilmedikçe, dibi karıştırılmadıkça coşmaz ve taşmazmış..

Ben, bu berrak çağiltılı ruhun, büyük bayramın onuncu yılını kutlulama gününde, asil bir heyecan içinde taşıdığını gördüm. O gün sen sonsuz bir sevincin, sonsuz bir inanışın, sonsuz bir vatan sevgisinin ve sonsuz bir yurt muhabbetinin şahıkasında idin Afyon.

O yüce bayram gecelerinde en yüksek tepende, tarihten koparılmış bir sahife gibi duran kal'anda alevden bir satır parlıyordu. O satır yeni bir vatan yaratan o büyük adama yaşa Gazi diyordu...

Bana öyle geldi ki Afyon, o ışıklardan örülen satır, senin tepelerinde istiklâl için can veren mehmetlerin ruhlarından, "en büyük Türke" uzanan bir minnet ve şükran nefhasıdır. Bana öyle geldi ki o üç büyük gecenin uzun saatlerinde, sabahların penbe şafaklarına kadar şehitlerin kanlı dudakları "Yaşa Gazi cümlesini"

muradına kavuşmuş bir ebediliğin ruh sükûneti içinde terennüm ettiler... Geceleri uzaktan seni karanlığın esmer göğsüne takılmış ışık ve renk saçan muhteşem bir gerdanlığa benzetirim.. Bazı gecesi gerdanlık gözümde silinir; ve ben ışıklarını dökmüş bir nur parçası gibi görürüm ve işte derim; Afyon için, vatan için can veren şehitlerin tebessümleri titriyor.

Sabahların başka bir alem ve başka bir şiiirdir :

Güneş penbe bulutların arasından hırçın bir gönül gibi sıyrılırken sen, seni saran sisler arasında, ipek şiltelerin ılık temaslarında gerinen ve derin siyah gözlerini baygın bir eda ile süzen bir şark güzeli kadar renk ve şiir oluyorsun.

Sabahların musikisi muhtarip ruhlara yanık teraneler döküyor.

Evet; her sabah ufukları saran kağı kıcırtiların bence Bethofenin senfonilerinden daha ilâhî ve bilmem hangi musikişinasın ruha hüznü dolduran serenatlarından daha coşkun ve daha içlidir.

Onların gıcırtilasında, onların iniltisinde ben bağı yanık Anadolunun istiklâl savaşında döktüğü alın terinin derin manasının imanlı bestesini buluyorum...

Afyon. birgün için senin kağıların, yerini daha çabuk koşan bir vesaite versede onların iniltisi kulaklarımda denize dökülürken başını taştan taş çarpan dertli bir şellâle gibi çağlıyacak ve ben bir çoban çeşmesinin kırık tasından susuzluğunu giderdikten sonra tozlu yolların beyaz kıvrımlarında asil bir tevekkülle cepheye mermi taşıyan yüreği yaralı Fatma ile öksüz yavrusu Aliyi göreceğim ve bu tablonun hatırası kuru bir toprak gibi çatlıyan ruhuma bir iksir halinde musiki olduğundan damla, damla dökülecek.

Güneşin gök yüzünün mailiğinde denizin beyaz köpüklü sularında sabahtan Akşama kadar yıkanan kızıl saçlı bir kız başı gibidir.

Akşamları bu kızıl saçlı baş ufuklarında alevden bir damla gibi erir. Ve ovalarına kızıl bir harmaniye serilir onu alıp omuzlarıma atmak için can atsam da ne çare biraz sonra her şey alca bir karanlık içinde erir ve söner..

Ve tekrar kağıların musikisi başlar ve sen, çalışkan Afyon sabahtan akşama kadar çalışmanın verdiği yorgunluk içinde karanlığın dizinde geceyi ayaklarını uzatırken sana ben vefadan, sevgiden çelenk örüyorum. Afyon güzel belde... Seni ben tarihle, şanınla, renginle, ahenginle ta içimde görüyorum..

AFYONDA

10 YILIN BAYRAMINI NASIL GEÇİRDİK

On yılın bayramını candan sevinçler, yürekten kopan heyecanlarla kutluladık. Gelecek on yıllara daha büyük inan ve hızla hazırlanmaktayız.

Taşpınar.

Halkevinin Spor şenliklerinden kalkan oyunu.

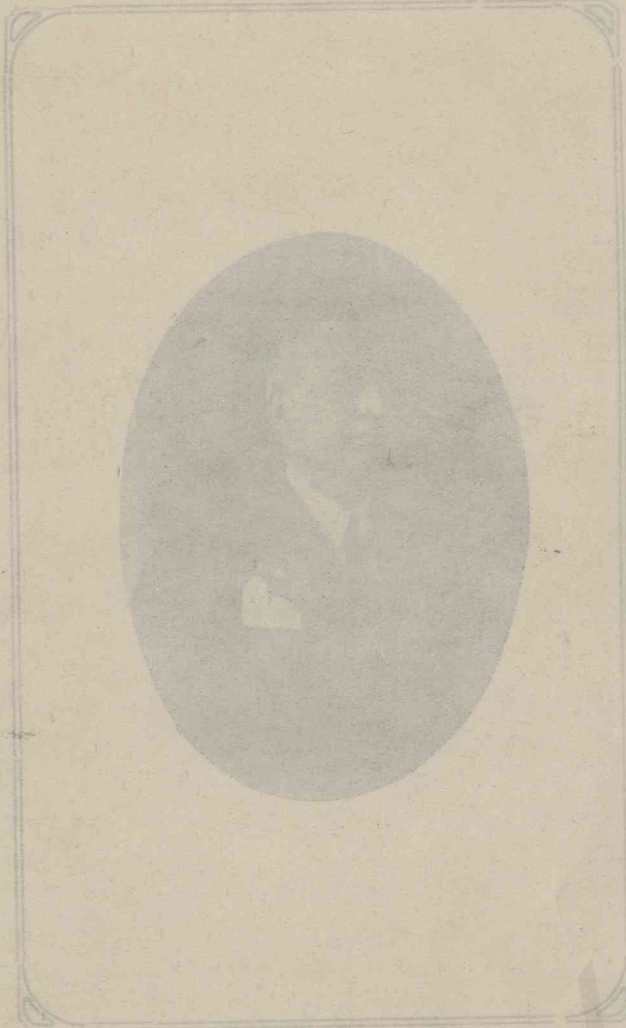
Sinan paşadan bayrama gelen zeybekler Halkevi önünde.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden

Büyük Valimiz Ahmet Durmuş B. edenlerden

Belediye reisi Hüseyin Hacıoğlu B.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
Valimiz Ahmet Dırmaz B.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
Belediye reisi Hüseyin Haşim B.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
Belediye reisi Hüsrev H. B.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
C. Halk Fırkası reisi Safer B.

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
C. Halkevi reisi Galip B.

ÜÇ GÜN ÜÇ GECE

Afyon Karahisar Cumhuriyeti'nin yüzüncü yıl dönümünü kutlayan
kızlarına yarasına kadar kendisi sevin bir heyecanla yaşıyor. Taş-
pınara bu mübarek günde en güzel ve en anlamlı kutlama
anlatan sahifeler okumakla meşgul. Bu arada senin için
sayısızca tablo

Daha önce
ahyetle geçmiş
tariyor, müsem
ve Taşpınar
tedbirler almış

Bir taraftan
sallıyordu. mü
zinde üç dö
Taşpınarda Ka
negretmişlik M

Ve büyük
büyük sevince
ramın anadeti
idi. İlk bir rü
ken Afyon tel
çok erkenden
henüz sabah m
kalabalık görü
halkın milli bir
ları ve C. H. I

Saat 9,30 a

tarıcıya Afyon

toprak ana bütün Afyon

bir sevgi ve saygı halkın

Ahmet Durmuş Beyefendi şu nutku söyledi.

Onunca Cumhuriyet bayramımız olan bu büyük günü tümle
kutlular, milletimize vatanımız can, hayat veren aziz Cumhuriye-
timizi taktis ederim. Canımız, hayatımız Cumhuriyetimizi kuran

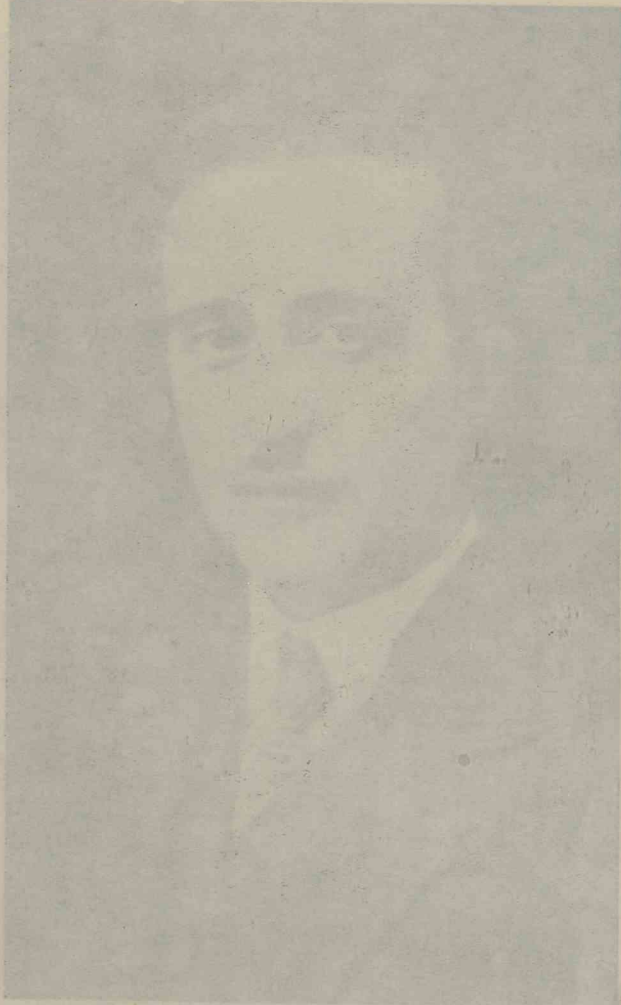
Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
Halkevi reisi Galip B.

bilirdi. Ta
bir kaur
on haber
sorum için
on devam
ıktı. Day
B. Evlece
destanı

gayinmiş,
yılık hay
Büyük gün
kla eser
Şebirde
m saatle
büyük bir
bilerce
madniya
ahyorda.
Büyük kur-
kaç avuç

nersteg
güçlüğün gösteren

kiymetli Valiniz

Büyük bayram şenliklerimizi idare edenlerden
Halkvî reisî Celîl B.

ÜÇ GÜN ÜÇ GECE.

Afyon karahisar Cümhuriyetin onuncu yıl dönümünü kurtlarına kuşlarına varasıya kadar kendini saran bir heyecanla yaşadı. Taşpınara bu müstesna günlerin şeref ve asâletinin kutlulanmasını anlatan sahifeler eklemek mecmuamızın bayramdan sonra çıkan sayısı için tabîî bir mevzu idi.

Daha bayramdan iki ay evvel Vilâyet kutlulama komitesi faaliyetine geçmişti. Vecizeler yazılıyor, türlü boyda bayraklar hazırlanıyor, müsamereler, konferanslar tertibine başlanıyor, Son haber ve Taşpınar mecmualarının bir kaç misli büyüklükte çıkması için tedbirler alınıyordu.

Bir taraftan da yeşillikler, fenerler, ampuller hazırlığına devam ediliyordu. muhtelif yerlerde on yedi büyük tak yapılmıştı. Bayramdan üç dört gün evvel Afyon baştan başa ala büründü. Evelce Taşpınarda Karacahisarlı İsmail adlı bir halk şairinin bir destanın neşretmiştik. Manzara bu destanın bir mısraını hatırlattı.

Allar geyin anam çıkar karayı

Ve büyük zaferin beşğini sallıyan ana hakikaten geyinmiş, büyük sevince hazırlanmıştı. Bayram sabahı tabiat te büyük bayramın saadetine ortak olmuştu. O gün son baharın en lâtif günü idi. Ilık bir rüzgâr bayram saadetine sürurlıyan bir tathlıkla eserken Afyon tek bir kalp halinde çarpıyor ve coşuyordu. Şehirde çok erkenden bir kaynaşma başlamıştı. Başka günler aynı saatte henüz sabah mahmurluğu içinde bulunan caddelerde büyük bir kalabalık görülüyordu. Cümhuriyet meydanına toplanan on binlerce halkın millî bir öğünme ile kabaran göğüslerinde Gazi madalyaları ve C. H. Fırkasının bayrakları alev renklerle gözleri alıyordu.

Saat 9,30 a doğru toprak alma merasimi yapıldı. Büyük kur-tarıcıya Afyonun armağanı olarak gönderilecek bir kaç avuç toprak ona bütün Afyon karahisarın candan bağlılığını gösteren bir sevgi ve saygı halkası içinde alındı. Evvelâ kıymetli Valimiz Ahmet Durmuş Beyefendi şu nutku söyledi:

Onuncu Cümhuriyet bayramımız olan bu büyük günü cümleye kutlular, milletimize vatanımıza can, hayat veren aziz Cümhuriyetimizi takdis ederim. Canımız, hayatımız Cümhuriyetimizi kuran

yurdumuzu kurtaran ulu Gazimize bu meydandan, bu merasım, bu camia ile bu büyük günde dahi şükran minnet borçlarımızı sunmak vazifesi ile mübahiyim. Bu şerefli vazifeyi ifa ederken çok müteheyyiç, çok mes'ut, çok bahtiyarım.

Bu meydandan, bu merasım ile, on binlerce halkın huzuriyle ve Vilâyet halkının büyük Gazilerine şükran dolu duygularile Afyon Vilâyeti namına Gazinin kurtardığı bu mübarek yurt toprağın- dan sevgi ve saygılarla alıyorum. Hürmetler, minnetlerle aldığım bu mukaddes yurt toprağı Gazi yolunda yürüyen, Gazi ülküsünde birleşen, tamamlanan, bütünleşen halkımızın Vilâyetin ulu kurtarı- cı Gazilerine candan, yürekten gelen, ruhtan kopan ve taşan sev- gilerinin saygılarının, şükranlarının, minnetlerinin bir armağanı, bir nişanesi, bir vesikasıdır.

Ulu Gazinin kurtardığı bu yurt toprakları milletçe, hepimizce on senedenberi büyük Gazinin açtığı yollarda ülkülerde yürünerek müstakil, şen, mamur, mes'ut oldu. Bu toprakların, bu kalkın Cüm- huriyet nimetleri ile ve yine Gazinin yollarında, ülküsünde birleş- mekte ve yürümekte ileri doğru devamla mes'ut ve mamur olmakta daha çok ileri gideceği, daha çok şen ve mamur daha çok mes'ut olacağı şüphesizdir.

Yolumuz, hedefimiz, ülkümüz, ahdimzi, peymanımız, gayemiz, andımız Gazi yolunda ve ülküsünde yürümektir ve yolumuz daima, daima bu olacaktır.

Yaşasın Türk milleti!

Yaşasın Cümhuriyet!

Yaşasın Büyük Gazi!

Vali Beyi takiben halkevi reisi Galip Bey de şu değerli nutku söylediler:

Ünlü Efendiler :

Türk elinin en büyük bayramı, bayramımız kutlu olsun. Cüm- huriyetimizin onuncu yıl dönümü bayramını kutlularken sezdiğimiz mâna on yılın muhassalasası değil bütün bir tarihin hulâsa ve ne- ticesidir.

Başımızı düne çevirdiğimiz zaman bütün bir dünya medeniye- tinin anası olan asil Türk milletini şanlı ve şerefli günlerinden

sonra karanlık ve boğucu bir zindan boşluğu, bir cehennem ısı- rabının acı günlerinde göreceğiz. Bütün bir tarihte ün ve saygı ile anılan Türk milleti bir devir oldu ki etrafını saran kara bu- lutlar arasında benliğini, kudretinin bütün hızını şerefli ve asil ru- hunun içine gömdü.

Türke, Türk eline, Türk şerefine hücum ve saygısızlık edi- yorlardı.

Türkün kendisine baş tanıdığı sultan bu saygısızlara kuvvet veriyor, kendilerini yaşatan milletin velinimetinin, efendisinin ölü- münü hazırlıyordu.

Sultan hiyanet ediyor, düşman saldırıyor, dost görünmüyor. Bu kara ve karanlık günde Türk kendisiyle, kendi kendine kalıyordu ve kalmıştı.

İşte O zaman efendiler!..

Bu saldırış ve karanlıklarda yalnız kalış Türkün yüksek ve asil ruhunda saklanan ve yeniden hız alan yüce benlik kudreti- mizi şahlandırdı. Bu büyük kudretin örneksiz azim ve imanın mu- hassalasası olan Türkün en büyük evlâdı başında göründü.

Bize bizden başkasından fayda olmadığını son ve kat'i olarak anladık. Onları kovduk, işimize, yurdumuza her şeyimize sahip olduk.

Düşmana, zulme, işğalin unutulmaz işkencelerine nefretle, ga- yızla karşı koyan hemşehriler!

Kardeşlerimizin, babalarımızın, evlâtlarımızın kanıyla suladığı- mız bu toprakları nasıl kurtardığımızı pek iyi bilirsiniz.

İşte o kurtuluş, bugünkü bayramın başlangıcıdır. İşte, efendiler, bu bayram o gün başladı, bugüne geldi ve ebediyete kadar gidecektir.

Kardeşlerim !

Bize bu bayramı yaşatan, bizi kurtuluşa, Cümhuriyete, yükse- lişe kavuşturan en büyüğümüz yüce Gaziye minnet ve şükran duygularımızı sözle ifadeye lüzum yoktur. Gazi bizim benliğimizde, ruhumuzdadır. Milletinin kalbinde yaşayan Ulu Gaziye bu mutlu ve kutlu günde milleti, şehitlerinin kaniyle yuğrulan şehit anla- rının şehit yavrularının göz yaşlarıyla sulanan bu mübarek vatan toprağından bir tutamla her şeyini varını yoğunu veriyor.

Yarattığı Cümhuriyetin onuncu yıl dönüm bayramında en büyü-

ğümüze tazim ve minnetlerle sunulan bu bir tutam toprakta bütün bir milletin tükenmez sevgi, bağlanış, inanış ve saygı duyguları vardır.

Türk elinin her köşesinde Ulu Gaziye sunulan bu vatan toprakları Türk bütünlüğünün, Türk benliğinin, Cümhuriyetinin, istiklâlinin ebediyetine nişanedir. Yaşasın ulu Gazi! Yaşasın Cümhuriyet! Yaşasın Türk milleti!...

Sonra Vali, Belediye, C. H. Fırkası. Halkeyi reisleri Beylerle harp malûllerından hammal Nazif ağa, şehit çocuğu Kemal Efendi iki küçük talebe (Hamit Ef. ve Hürrem H.) birer avuç toprak alarak hazırlanan keseye koydular. Bu mübarek vatan toprağı, bütün şehir ve kasabalarımızdan gelecek diğer topraklarla beraber Ankara da millî birliğin mutlu bir remzi olacaktır.

Toprak alma merasiminden sonra Vali Ahmet Durmuş Beyefendi ve kumandan Mustafa Paşa Hazretleri, mektepli, zabıt ve memur safları o günde ve halk arasında dolaşarak bayramı kutladılar. Ve hep hürmetkâr seslerle cevap aldılar. Bundan sonra coşan bir heyecanla istiklâl ve Cümhuriyet marşları okundu. Geçit resmi yapıldı. Asker, polis, jandarma, mektepliler, sporcular ve daha sonra sırasile demirciler, kasaplar, keçeciler, yemeniciler, marangozlar, kunduracılar, mutaflar, araba yapıcılar, şekerciler, sebzeciler, yağcılar, terziler, berberler, köylü süvarileri ve kesif bir halk kütlesi muzikanın terennümleri arasında hep alkışlanarak geçtiler. Kalkancılarla, köylü süvarilerin cirit değnekleriyle geçişleri ve esnafın hazırladığı işlerini temsil eden arabalar geçit resminin en orijinal tablolarını teşkil ediyordu. Geçit resminden sonra şehirdeki imar eserlerinden birini teşkil eden şehir gazinosunun açılma resmi yapıldı. Bu münasebetle muhterem valimiz Ahmet Durmuş Beyfendi şu nutku irat etti.

Muhterem efendilerim!

Güzide, kıymetli Afyon şehrimizde ziynet ve mamuriyet eserlerimizden birisi olan Şehir gazinosunun yüksek huzurlarınızla bu büyük onuncu Cümhuriyet bayramı günümüzde açılma merasimini ifa etmekle bahtıyarım.

Kıymetli şehrimize zinet ve güzellik veren bu eserimizin meydana gelmesinden çok meşkûr hizmet ve himmetleri sepketmiş

olan başta kıymetli belediye reisimiz Hüseyin Beyefendiyi ve şehir meclisini bu muvaffakiyetinden dolayı da tebrik eder ve kendilerine teşekkürlerimi sunarım. Şehir gazinomuzun şehrimiz için daima mes'ut ve mazhariyetli ve mesrur toplantılara sahne olmasını ve beldemize zinet ve şeref vermekte devam etmesini dilerim efendim.

Daha sonra İstanbul istasyonu parkesinin ikinci kısmı, Müze, Halkevi salonundaki serginin açılma ve halkevi temsil salonunun temel atma merasimleri yapıldı.

Vali Beyfendi her küşat resminde heyecanlı nutuklar söyleyor ve sürekli alkışlarla mukabele görüyordu. Bu kıymetli nutukları sırasile derç ediyoruz.

İstanbul istasyonu bulvarının ikinci kısmının açılma resminde:

Muhterem efendilerim, muhterem huzzar!

Onuncu Cümhuriyet bayramı gününde etrafında bulunduğumuz « Devletin yapıcı kuvvetine inan! » Vecizesini taşıyan bu tak vilâyetimizdeki asari nafianın on senedenberi mevcut ve halen yapılmakta olanlarını gösteren bir grafik te taşımaktadır. Cümhuriyet senelerinde vilâyet içinde yapılan ve bu bir seneden beri yapılmakta olan yollar yeniden beton olarak inşa edilmekte bulunan menfezler, köprüler, her vilâyete doğru temdit edilen şoseler on sene evvelkilerden daha çok, daha muntazam ve mükemmeldir.

Ancak Cümhuriyetimizin verdiği bu nimetleri bu büyük günde de şükran ve minnetle anmak borcumuzdur. Bu cümleden olarak bu büyük günde istasyona doğru inşası devam etmekte olan İstanbul Bulvarının istasyona doğru olan parke yolunun da yüksek huzurlarıyla açılmasını yapar, Devletin yapıcılık kuvveitnin, onun ruhu olan Cümhuriyetin banisi Ulu Gazi yaşasın derim.

Müzenin açılma merasiminde:

Muhterem efendilerim.

Eski tarihlerdenberi ehemmiyeti mevkiyesi ile yaşaya gelmiş Afyon Vilâyetimizin eski ve yeni tarihî ehemmiyeti ve kıymetini taşıyan tarihe ait eserleri, asarı atıkaya ait parçaları toplanmış ve toplatılmakta devam edilmekte bulunmuştur. Toplanmış ve

toplattığımız eserleri burada son zamanlarda tasnif, tensik ettik. Yine tarihî bir bina olan bu binayı tertip, tanzim ve tezyin eyledik. Bu eserlerle bir müze haline koymağa çalıştık. İşte onuncu Cümhuriyet bayramımız olan bu büyük günde Afyon vilâyetimiz için artık bir müze halini almış olan bu asarî atika salonunu Vilâyet Müzesi olarak yüksek huzurlarınızla açıyoruz. Çok zengin asarı atika ve tarihî eserlere malik olan vilâyetimizin sinesinde bulunan daha bu gibi eserleri tolayıp büyük günümüzde açtığımız bu müzemizi zenginleştirmek bizler için şerefli bir vazife olacaktır. Müzemiz için her birerlerinizin Afyonlu muhterem hemşehrilermizin muzaharetlerini rica ederim.

Müzemizin muhitimize ilmî sahada da feyizler vermesini dilerim efendim.

Halkevi salonundaki serginin açılma merasiminde:

Muhterem efendilerim.

Vilâyetçe yaptığımız büyük onuncu Cümhûriyet bayramı sergisini yüksek huzurlarıyla açmakla çok mes'ut ve mesrurum.

Cümhuriyet bayramı sergimiz Vilâyetimizin on senelik Cümhuriyet tarihinin vilâyetimize olan nimetlerini arzedecektir.

Sergimiz: on senedenberi Vilâyetimiz içinde millî idare mahallî hizmetler itibarile teşkilâtıyla ve Cümhuriyet feyiyle meydana gelen eserler, varlıklar hakkında muhterem huzzara, muhterem halkımıza malûmat sunacaktır. Vilâyetçe yaptığımız broşür ve vilâyetin bu broşürüne bağlı grafikler bu hususta esaslı hakikî malûmat takdim etmektedir.

Mekteplerimizin, muallimlerimizin her vadide her sahada çalışmasının eserleri marifet, ilim müesseselerimizin, dikiş, biçki yurtlarımızın gayretinin eserleri canlı bir surette takdîrkâr nazarlarınıza arzedilmiştir. Halkevimizin kıymetli reisinin kıymetli fikir ve mesailerile meydana getirilmiş olan kıymetli Halkevi broşürü, ticaret odasının güzide ve değerli himmetiyle, mesaisiyle meydana getirdiği broşürü vilâyetimizin on yıllık Cümhûriyet devrindeki hars, ilim, cemiyet, içtimaiyat, merifet sahasındaki ve iktisadî, ticarî sahasındaki terakkîyat ve inkişafatını gösterecektir. Güzide, muhterem, muteber sevgili Taşpınar mecmuamız ve meşkûr hiz-

meti mesbuk sevimli Son Haber gazetemiz vilâyetimizin on yıllık Cümhuriyet senelerine ait umumî ve kıymetli malûmatile huzzarı kiramı, muhterem halkımızı müstefit edecektir. Vilâyetçe yaptığımız 10 senelik album ve umumî grafikler, vilâyetin kendi mesaisi ve mahallî idaresi ve teşkilâtı itibariyle meydana getirilmiş olduğu canlı maddî eserleri fotoğraflarla kıymetli nazarlarına arzedecektir. Cümhuriyet bayramı sergimizin muhterem halkımıza müfit olmasını ümit ve temenni ederim.

Halkevi temsil salonunun temel atma merasiminde:

Büyük kurtarıcımız ulu Gazimizin kurduğu Cümhuriyet halk fırkasının Afyonumuzdaki binasına ilâveten bir de temsil salonunun yapılmasını kararlaştırmışsınız. Bu salonun plânlarını bizzat kıymetli, güzide meb'usumuz Ali Beyefendi lûtfen ihzar ve bize irsal buyurmuşlardır.

Afyondaki C. H. fırkası binasının temsil salonunun temel atma merasimini bu büyük günde yüksek huzurlarıyla yaparken büyük bir sürur içindeyim. Vilâyetimizde fırka teşkilâtının şimdiye kadar başta Afyonumuzun kıymetli büyükleri ve evlâtlarıyla yapmış olduğu büyük himmetlerinde ve muvaffakiyetlerinde berdevam olmasını temenni ederim. Fırkamızın temsil salonunun inşası için hizmet ve himmeti vazife bilmiş olan Vilâyet umumî meclisine ve şehir belediyesi ve meclisine ve Halk Fırkası ve Halkevine teşekkürlerimi sunarım. Fırkamızın temsil salonuna mazhariyetler hayırlar, uğurlar dileyerek yüksek huzurlarıyla temel atma merasimini ifa eylerim. Bununla bahtiyarım efendim.

Bundan sonra Cümhuriyet meydanına gelindi. Burada Bekir, Reşat, Fethi, Kemal Beylerle Hürrem ve Nahide Hanımlar tarafından nutuklar söylendi bu nutuklardan Fethi Beyinkini derç ediyoruz. diğer kıymetli nutukları elde edemedik:

Duşman esaretini istikrahla, göz yaşile gören hemşeri! Padişah oyunlarını, padişah kepazeliklerini nefretle, isyanla karşılayan hemşeri! zulmün, keyfe hizmetin acılığını ızdırabını derin derin çeken hemşeri....

Kâh perişan kâh tehlikeli bir maziden sonra canımızı kanımızı bu toprakla yuğura yuğura kanımızı çarığımızı sürüye sürüye on

sene evvel mihrabında Cümhuriyet yazlı bir mabedin içine girdik... Bu kadar hırsla bu kadar fedakârlıkla kavuşulan Cümhuriyet emellerin en büyüğü mukaddeslerin en mukaddesidir. Cümhuriyet Türk milletinin süngüyle, ölümle pençelesen pençelesen kazandığı ve terli alınlarına koyduğu ateş gibi güneş gibi bir nurdur....

On sene evvel bu yurttaki dağ gibi alevli koca bir ateş yakıldı koca bir cehennem açıldı. Bu ateş ilk hızda baykuş ruhlu insanların yaktı. Sultanları yaktı, bu ateş durmadan yanıyor, durmadan alev saçıyor. kıvılcım saçıyor. Bu ateşte yanan bütün bir mazinin kötülükleridir. Bu ateşte yanan kirli insanlardır..! Taasuplar yanıyor, tekkeler yanıyor, softalar yanıyor eski kafa yanıyor! bir daha yanıyor! Ateş durmadan kıvılcım saçıyor ve Türk milleti zaferden zafere, terakkiden terakkiye koşuyor. Saadeti gözlerinizle görün, aklınızla ölçün, bir bu günün bir de geçen günleri kasvetli, lekeli günleri hesaplayın bu iki manzara birbirinin karşısında duramaz! Eski günler erir, dökülür, çöker bu ateşe dayanamaz. Acısı ta kemiklerimize işlemiş kara günleri söyleyemiyorum hayalimi pisletmek istemiyorum. Şu kadar hatırlıyorum ki, bu toprak üstünde vatan, hürriyet, istiklâl feryatları facialarla, hıçkırıklarla dolu günler gördü. Fakat bugün bütün hançeremle bağırabiliyorum bütün cihana bağırabiliyorum: Ben hürüm. Ben Türküm.. bu topraklar Türküdür. Bu yurttaki köylü, şehirli Türk milleti yaşar. Bayrağım iman dolu göğüslerin, şeref dolu başların üstünde dalgalanır uçuşur.. Hürriyetin manası Türkün yüzünden okunur. Acısı ta kemiklerimize işlemiş kara günleri söyleyemiyorum hayalimi pisletmek istemiyorum. Bu toprak üstünde öyle günler yaşandı ki kendi nefislerini doyurmak için hırsızlık edenler en büyük deye başa geçirildi. Sultan deye geçinenler bu memleketin baş belâları saray yaptırsın zevk etsin deye köyün köylünün nesi varsa aldılar. Bu yetmedi bu doymak bilmiyen kurtlara koca bir memleket yetmedi.. Duşman kesesinden borç aldılar malikâneler sefahethaneler içinde bunları da erittiler bu da yetmedi, memleket iflâs etti. Fakat hemşeri, bir daha bil ki bir daha söyle ki bugün başında kendi boğazını kendi mel'un midesini doyurmağa çalışan bir güruh değil vatan için fedayı nefsetmiş vatan için kendinden vaz geçmiş bir Cümhuriyet hükûmeti var. Bu hükûmet keyf için

değil. zulüm için değil senin arzunla vatanı mes'ut etmek için vazife almış, senin gibi sen gibi, birer Türktürler Cümhuriyet bu demektir. Cümhuriyet senin idaren. Cümhuriyet senin bayramın demektir....

Ve on yıldan sonra bu sabah daha canlı ve daha kuvvetliyiz. Bu sabah ruhlarımızda coşkunluk var, bu sabah bizi sevinçten cıldırtıyor. Çünkü bu sabah zafer boruları bütün velvelesiyle çalışıyor. On yıl süren köklü derin bir mücadelenin şanlı ve parlak zaferini terennüm ediyor.

Ocağınızı söndürmek isteyen süngülü tüfenkli duşmanlar aç mideleri için memleketi yangına veren saraylı duşmanlar. Cümhuriyetin yürüyüşünü duyamayan sıkı ruhlu duşmanlar, mikroplar.. Çeşit çeşit kahrolası duşmanlar. Duyun, görün ve yerin dibine batın. Her geçen yıl başınıza bir yumruk, hele bu on yıl beyninize bomba olsun..

Cümhuriyet yıkarak yaparak ilerliyor. Bu heybetli ilerleyiş bu istediğini bilen ve istediğini yapan ilerleyiş bu muazzam kütle mani bilmez, durmak yok, düşünmek yok.. Seller gibi taşarak yıkarak, yaparak ileri daima ileri...

* *

Bu günün sabahında da C. H. Fırkası umumî merkezi tarafından şehit asker abidesine konulmak üzere gönderilen çelenk vilâyetimiz fırka idare hey'etince seçilen zatlerle jandarma binbaşısı Hüsnü Bey tarafından civar köylülerin de iştirakile abideye konmuştur. Dumlupınarda köylüler bayramı kutlularken Gazi hazretlerinin harp esnasında çadırlarını kurdukları damın üstüne o tarihi çadırı temsilen bir çadır kurmuşlar, bayrak ve dallarla süslemişler, birer birer içine girerek ziyaret etmişlerdir. Bu çadır ve merasime muhsus resimleri, resimler kısmımızda göreceksiniz.

Vilâyet çevresinde Cümhuriyetin onuncu yıl dönümünde daha bir çok mekteplerin, yolların, köprülerin temel atma ve açılma resimleri yapılmıştır. Bu mühim umran ve irfan eserlerinden 15 köyde inşasına başlanan 15 mektebin temel atma,

26 köyde inşası biten 26 mektebin açılma,

Afyon - Eskişehir, Afyon - Denizli, Afyon - Gazlı göl maden suyu yolları temdidinin açılma,

Afyon - Isparta yolunda 8 beton arme köprüünün açılma,

İnşası biten 14 beton arme köprünün açılma resimleri yapılmıştır.

* *

İkinci ve üçüncü günler :

Bayramın ikinci ve üçüncü günleri halk hava yerine sürur ve neş'e teneffüs ediyordu. Yer yer kalabalıklar, oyunlar, müzikanın terennümleri, meydanlarda hitabeler, konferanslar. .

İkinci ve üçüncü günlerde Halkevindeki sergi ile müzenin manzarası kayda değer. Cumhuriyet bayramında açılma resimleri yapılan bu iki müessese en az 20,000 kişi tarafından gezildi. Müzede Süleyman Hilmi, sergide muallim Beyler tarafından ziyaretçilere izahat veriliyor; grafikler, Cumhuriyetin on yıllık işleri hakkındaki timsaller üzerinde halkı tenvir ediyorlardı. Bu müesseseleri ziyaret edenler arasında köylüler ve kadınlar çok bir yekûn teşkil ediyordu ki bu, halkçı bir idarenin ifadesini bulduğu bir manzara idi.

Bayram Geceleri :

Bayramın her gecesi bir birinden üstün geçti. Gündüz baştan başa kırmızıya bürünen şehir, geceleri ışıktan ve renkten yuğrulmuş görünüyordu. Caddelerde omuz omuzu sökmüyor, belediye caddesi, İstanbul istasyonu bulvarı eskisinin bir kaç misli genişlediği halde iğne atılsa yere düşmiyecek bir kalabalıkla dolu bulunuyordu. Geceyi şehirde geçiren köylüler efe elbisesile oyunlar oynuyorlar, kalkan oynanıyor, renk renk maytaplar ve hava fişeklerle kasaba heyecan ve neş'eden çalkanıyordu. Sözün kısası Afyon'da bu gecelerin şimdiye kadar eşi görülmemiştir.

Birinci akşam kolordu sinemasında zengin programlı bir balo verildi. İkinci akşam dışarıda aynı coşkunluk devam ederken Halk evi de bir müsamere veriyordu. Bu müsamereye gitmek üzere belediyeden otomobiline binen Vali B. halk tarafından alkışlandı. Vali B. halkın bu muhabbetine " Yaşasın muhterem Afyon'lular „ diye mukabelede bulundu.

Üçüncü akşam 4 mektepte müsamere vardı. Bu mektepler hınca hınç doldu. Aynı gece dışarıda da Sinan paşadan gelen köylüler millî oyunlar oynayarak halkın neş'esini taşıyordu.

Kıymetli bir eser:

Valimiz Ahmet Durmuş Bf. tarafından; merkezde, kazalarda,

nahiyelerde ve köylerde bayramın nasıl geçtiğini tesbit eden kıymetli bir kitap vücutte getirilmiştir. Vali B. bu kitabın bir nüshasını C. H. F na hediye etmişlerdir. Bayram günleri söylenen müheyyiç nutukları ve konferansları, Vali Bf. nin yüksek komisyona ve Anadolu ajansına çektiği Telgrafları umumî surette bayram intibalarını ihtiva eden bu değerli hatıra evimizin kütüphanesinde vatandaşların okumasına arz edilmiştir.

* *

Üç gün üç geceye dair türlü resimler resim kısmımızdadır.

Bu bayramda yurdumuzun her köşesinde olduğu gibi, Afyon'u kaplıyan asil heyecan, içinde bulunulmadan tahayyül edilmeyecek kadar yüksektir. Bu heyecan; halkımızın yüksek ülküye, Cumhuriyete ve onu kuran büyük şefe rabıtasını en derin duygularla ifade eden bir varlıktır. Daha çok on yıllar göreceğiz. Çok on yıllar yaşayacağız.

* * *

TAŞPINAR OYMAĞI

Gazisini selâmlamağa giderken.

Bir İzci.

Afyonun trakitten bir abide gibi yüz binlerce senedir dim dik duran yalçın kayasının dibinde bu aziz beldenin kalbi gibi billur ve tertemiz bir su kaynağı vardır : Taşpınar.

İnsan ondan bir tas içerse suya kanmadığını ve suyun canlılık için ne kadar lüzumlu olduğunu anlar. O Afyonun sinesinde süzülür ve taşlar kayalar içinden elmas gibi ter temiz pırıl pırıl akar. Onun yerile, işile uygun adını evvelâ Afyonun inkılâp ve fikir kaynağı olan Halkevi büyüğümüzün buluşile kendi mecmuasına başlık yaptı. Sonrada :

Afyonun irfan ve fazilet yuvası olan Lisesi de Lise gençliğinin özü izci oymağının bayrağına işledi. Liseli gençler! Eseriniz taşpınar kadar sonsuz, taşpınar kadar temiz, taşpınar kadar cana can katıcı, taşpınar kadar yolundan şaşmaz olsun... Geçen yıl Cümhuriyet bayramı arifesinde teşekkül eden Lise taşpınar oymağı bu yıl daha kemalli ve muntazam bir hale girmiş ve (60) izcisi ile başlarında müdürleri ve muallimleri olduğu halde Ankaraya büyük bayramı kutlulamağa ve sevgili Gazilerini selâmlamağa gitmişlerdir. 27 teşrin gece yarısı yeşil dallar ve bayraklarla süslenen hususî vagonlarile yola çıktılar vaktin geçliğine rağmen gençler ve halk tarafından uğurlandılar... Bundan ötesini bir izcinin ağzından dinleyelim :

Sabahleyin Eskişehir'e vardık. Orada istanbuldan gelen kardeşlerimizle birleşerek büyük bir izci katarı halinde akşam saat dokuzda Ankaraya ulaştık. İstasyonda, mezun ağabeylerimiz bizi Cümhuriyetin onuncu yıl marşını söyliyerek karşıladılar. Bizden evvel gelen izciler ve Ankara bize istasyonda trampeteler çalarak marş söyliyerek (Hoş geldin) dediler.

Artık Ankaradayız. Pırıl pırıl parlıyan Ankaradayız. Gazimizin oturduğu yerdeyiz...

Doğruca mihmandarlarımızla bizlere ayrılan yere (Bizim mektebe) gittik. Hiç uyumamak istiyorduk. İçimizde bizi mütemadiyen ayaklandıran, mütemadiyen ürperten bir sevincin çırpıntıları vardı.

Ertesi gün 28 / 11 / 933 evvelâ umumî bir prova yaptık ve sonra gazimizin heykeli önünde toplandık. O bize Cümhuriyeti emanet ettiği zaman ruhumuzda, kalbimizde, dimağımızda gittikçe kudreti, kuvveti artan bir sıcaklık ve heyecanla yaşıyan ölmez, sonsuz sözler söylemişti. Biz de bütün heyecanımız, bütün kuvvetimizle o büyük hitabe mukabele ettik. Onun heykeli önünde Cümhuriyeti ebediyen her ne bahasına olursa olsun muhafaza edeceğimize söz verdik, yahut bu sözümüzü bir daha aynı kuvvet aynı şiddetle tekrarladık... Onun heykeli önünde hep bir ağızdan sözümüzü tekrarlarlarken öyle hissettik ki o, bizi dinliyor. O asırlara aydınlık veren gözle bizi görüyor...

Sonunda Ankarayı gezdik... Ankara Cümhuriyetimizin yapıcılık, yaratıcılık kudretinin abideleşmiş bir timsalidir. İçinde yaşadığımız asrın nümune göstereceği bir şehirde olduğumuzu her adımda duyuyor ve inkılâbımızın rakamlaşmış, kaideleşmiş izlerini her başımızı çevirişre görüyorduk.

Neler yapmışız. On yılda... Neler yaratmışız. Onları Ankara caddelerinde, sergilerde okuya okuya, göre göre dimağımıza işledik... Gökşümüz Türk olduğumuz için bir kat daha kabardı... Benliğimiz Gazi çocuğu olduğumuz için şahlandı.

29 sabahı hepimizde bir heyecan, hepimizde büyük bir sevinç var:

Gazimizin önünden geçeceğiz.. Onu selâmlayacak azimli, ateşli nazarlarımızla ona nekadar bağlı, ona nekadar vurgun olduğumuzu onun eserini ve eserlerini ne yaman bir irade ve ne sönmez bir aşkla yaşatacağımızı göstereceğiz...

Onun asırları deviren, karanlıkları yırtan ve Türke yeni bir hayat veren sesini işiteceğiz...

29 sabahı izciler toplandık ve sahadaki yerimizi aldık. Geçit resmi zamanı Gazimiz geldi bütün asker, İzci ve halkı teftiş etti. Bütün Türklüğün parça parça toplanmış mümessilleri olan asker izci ve halk gökleri yırtan ve titreten bir coşkunlukla halâşkârı selâmladılar.. Sesimiz kısılcıncaya, nefesimiz tükeninceye kadar ona haykırdık: Yaşa.. Yaşa.. Yaşa...

Geçit resmi cidden iftihara değer bir tarzda oldu... Sonra doya doya Ankarayı, Sergileri.. Heryeri gezdik...

Ankara intibalarını anlatmakla bitiremeyiz...

Sevincimizi, çalışmak, İntizam, yurda faydalı adam olarak yetiştirme duygularımızı kuvvetlendiren ve artıran bir bir yüksek alâkayı da şükran ve minnetle arz edeceğiz.

Lisemizle ve bizlerle çok yakında değerli bir baba şefkatile alâkadar olan büyüğümüz, kıymetli meb'usumuz Ali Beyefendile çok muhterem meb'uslarımız Haydar, Cemal, İzzet, İzzet Ulvi Bey efendilerin unutulmaz teveccüh ve sevgileri bizi çok, pek çok sevindirmiştir. Ali Beyefendinin hediye buyurdıkları Cümhuriyetin onuncu yıl madalyası millet sevgisi ve inkılâp aşkile kabaran göğsümüzde o büyük vatan perverin unutulmaz bir hatırası olarak yaşayacaktır.

Gazinin çorak toprakları verimli bir yer ve gölgesiz kayalıkları ruhlara inşirah veren bir hiyabana soka çiftliğinde hep bir arada büyüklerimizle yenilen akşam yemeği sevincimize sevinç katmıştır. Yemeği müteakip fotoğraflar alınmış ve istiklâl; Cümhuriyetin (10) yıl ve izci marşları söylenerek büyüklerimize veda edilmiştir. Gazi istasyonunda meb'uslarımızdan Haydar, Cemal, İzzet, İzzet Ulvi Beylerle tiren beklenirken büyük küçük hep bir arada çok neş'eli bir intizar devresi geçirilmiştir.

Yemekten evvel çiftlik memurlarından Necati Beyin refakatile çiftliğin her tarafı gezilmiş ve cidden çok büyük istifadeler edilmiştir.

2 / 11 / 933 perşembe günü Gazimizin heykelini bize nurlu yollar gösteren, Ankarada bulunduğumuz müddetce şefkatle bakan Maarif Vekâletimizi selâmlıyarak istasyonda lisemize ayrılan vagona yerleştik. Haydar, Cemal ve İzzet Beyefendiler tren kalkıncaya kadar beklemek lutufkârlığını gösterdiler ve ayrı ayrı kompartimanlarımızı dolaşarak bizleri uğurladılar.

İçimiz, İman, sevinç ve hız dolu Gazinin oturduğu o şehirden o inkılâp beldesinden o yepyeni, tertemiz Ankaradan ayrıldık...

Kıvılcım.

Ömer Fethi.

Mütareke senelerinde İstanbulda geçen çocukluğum sıralarında mektep kitaplarımdan hocalarımdan sözlerinden Anadolu için neler öğrenmemiştim...

Yeşil çayırklar arasından nazlana nazlana akan ırmaklar...

Horuz sesleriyle uyanan sessiz köyler, hazin kağnılar, gagesiz serazat köylüler uyumuş mest ve dalgın insanları evlerine toplıyan akşam ezanları ve nihayet bezgin koyun sürüleri, sığır çanları kaygısız geceler. Ben bu hayalin, bu sevgilinin aşığı idim, gönlümde yaşıyan bu manzaraları düşünür bu manzaralar içinde kendimi gaip ederdim. Bunlar bana bir masal gibi tatlı gelirdi.

Aradan uzun zamanlar geçti. Anadolu'da birçok seyahatler yapmak fırsatını buldum, adım adım yürüdüm, yer yer dolaştım. galiba sevgilimi, çocukluğumun tatlı masallarını arayordum. Beyhude yoruldum. Hakikatler dünyasında masal arıyordum..

Anadolu sıcağı sıcak, soğuğu soğuk, sert yüzü sert bakışlı idi. Anadolu'da esen rüzkâr şiirden ziyade hakikat sürükliyordu! Eteklerinde yaşadığım Afyon kayaları dünyada eşi bulunmiyan heybetli kale ana yurdun her parçası sönük ölü düşünceleri ezik canlılığı, kahramanlığı bütün dehşetile haykırıyor.

Fırtınalı bir yağmur hayallerle dolu beynime çarpıyor, efsaneleri siliyor. Uyutucu, mest ve dalgın manzaralar yerine kafama yeni ve olgun harflerle canlılık, kudret ve mertlik destanları yazıyor...

Anlıyordum ki tül, penbe bir sema altında yaşanmakta olan dakikanın rehaveti ve mestliği bu toprak için değildir. Anlıyorum ki zevk ve meskenet nefheden havalar bu yurda esmez! Anlıyorum ki kalbi durmuş, canı durmuş, sesi kısılmış insanların bu memlekette yeri yoktur.

Kağnısını sürükliyen adam dünyasından vaz geçmiş bir zavallı değildir. Adaleli bacakları, kanlı yüzü bir mücadele bir azim kahramanı olduğunu bağılıyor. Pazarda buğdayını satan köylü bir hayat bir gayret nümunesidir. Harmanda çalışan delikanlı

uyuyan, başı boş bir serseri değildir. O geç ve güç meyve veren tabiatı tırnaklarile deşerek ondan ekmek çıkarıyor.. Bu yurdun adamları, bu yurdun taşı toprağı canlılık haykırıyor, kaynıyorlar kaynaşıyorlar yıkıyorlar, yapıyorlar, yaratıyorlar...

Bir akşam vakti geziniyordum. Afyonda çok görülen kayalık-lardan birisine tırmandım.. Oradan dağların ardına doğru geçen güneşi seyrediyordum kale karşıma düşüyordu.. Herşeyin üstünde dağlardan bile yukarda kızıl bulutlara karışmış kalenin manzarası Bu heybetli tabiat, bu dehşetli kaya yerden fışkırmış başı göklere karışmış kale karşısında titredim..

Dumlupınar dağları üstünden vuran güneş sanki anayurt için ölenlerin tunç bakışları idi... bu nazarlar kıp kızıl kaleyi ateşten bir sevgili gibi seyrediyor sanırlardı... kale Türkün göz bebeği Türkün bir abidesi idi.. Sada vermiyen fakat asâbı titreten ejder sesile dört tarafa bağırıyor. Durmak yok.. mert ve kahraman savletlerle atıl... Seller gibi taşarak, yıkarak yaparak... ileri dai-ma ileri!..

İman ve ülkü telkin eden bu vatan parçasından gözlerimi çevirince ruhumun dolduğunu, kalbimin heyecanlardan taşıdığını, damarlarımdaki kanın delice koştuğunu his ediyordum. Bu azemetli görünüş; inandıkları yurt için ölenlerin aşkını, gökleri tarihler-den evveli aşan Türkün coşkunluğunu, çok şey yapmış ve çok şey yapacak bir ırkın kudretini bir daha kafama çiviledi...

Ateşten kalenin sevgilisi oldum. Onu seviyordum o beni ben-den başka beni tufandan coşkun beni arslandan kudretli yapmıştı öyle his ediyordum ki bastığım yeri göçerte bilirdim, baktığım yeri erite bilirdim.

Rehavet, meskenet, kaygısızlık diyen hulyaları birdaha, birdaha parçaladım, çiğnedim ve beynimdeki Cümhuriyet ülküsüne bir daha secde ettim.

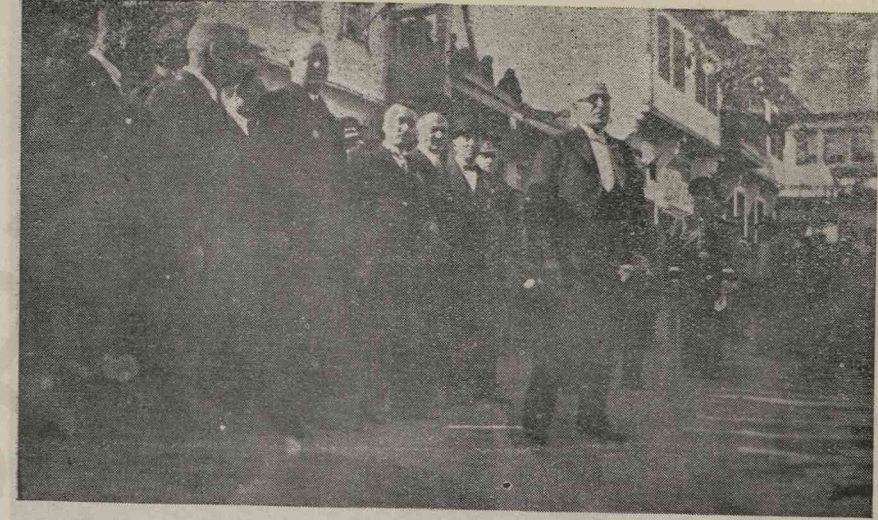
Abone :

Seneliği [120] kuruş. Abone için Doğan Matbaasına müracaat edilmelidir.

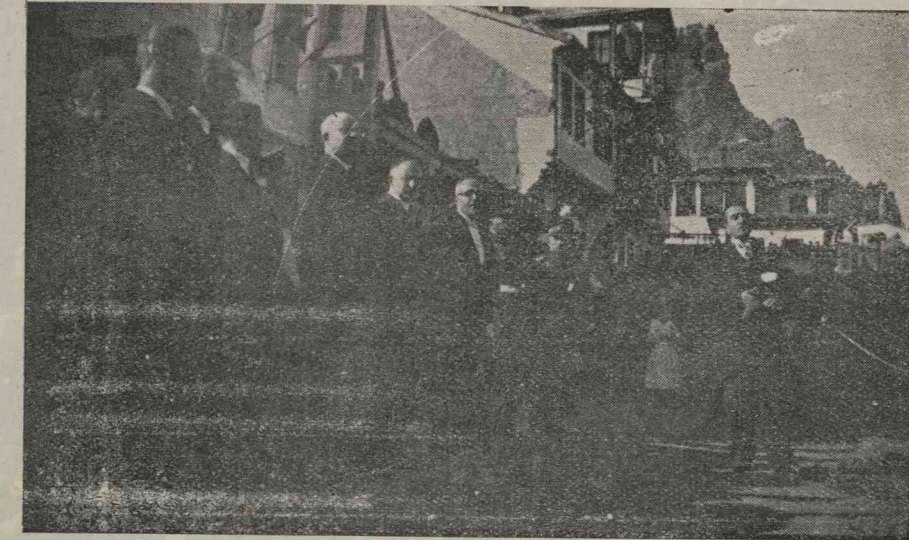
İmtiyaz Sahibi: Ahmet Sami.

Neşriyat Müdürü: Dr. Kemal

Basıldığı Yer: Doğan Matbaası- Afyon.

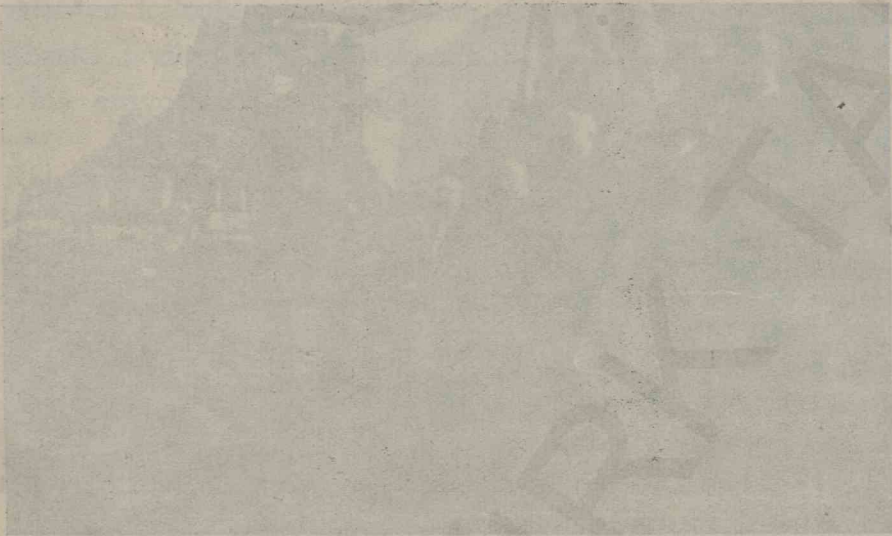
Toprak alma merasiminde Vali A. Durmuş b. Nutuk söylerken.

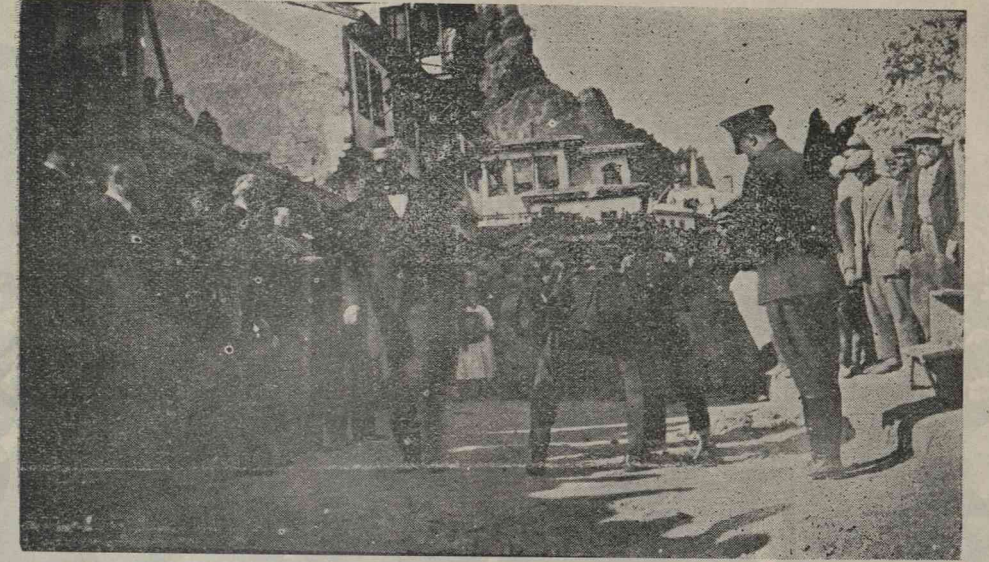
Halkevi reisi Galip bey toprak alma resminde nütuk söylerken.

Toprak alma merasiminde Vali A. Durmuş b. Nutuk söylerken.

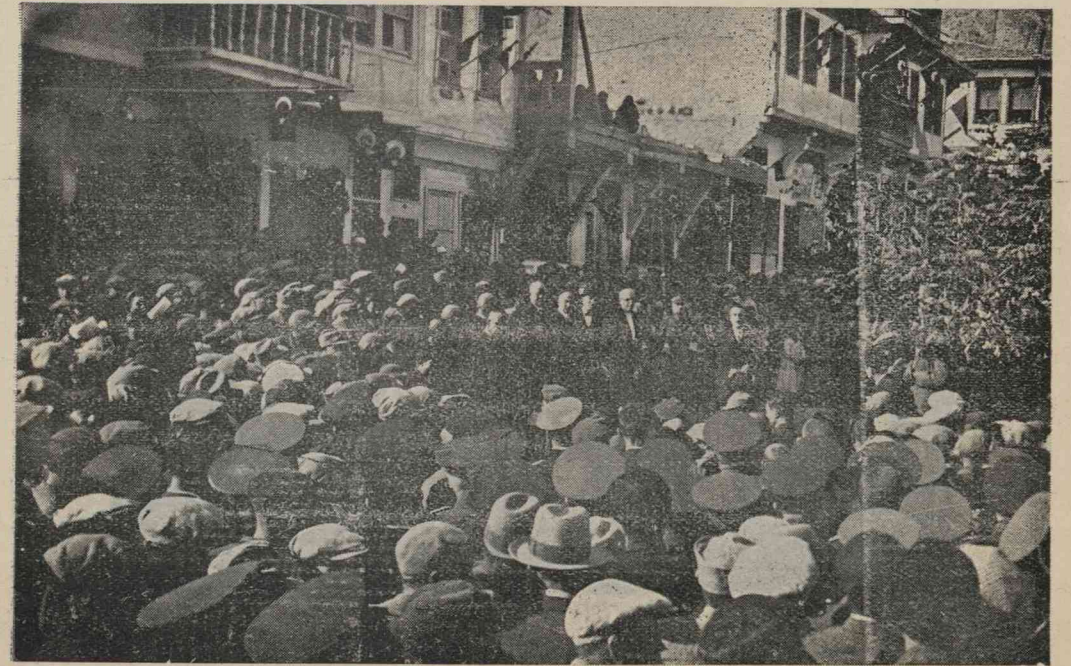

Halkevi reisi Galip bey toprak alma resminde nutuk söylerken.

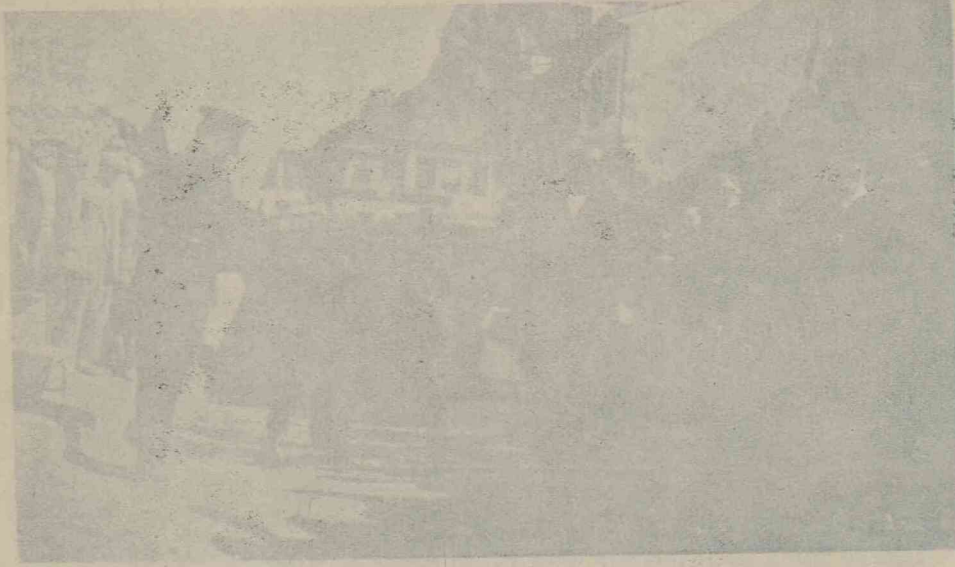

Toprak alma resminde Belediye reisi Hüseyin ve fırka reisi Safter beyler toprak alırken.

Toprak alma resminde bir şehit'ini söz söylerken.

Halkevi reisi Galip bey söz söylerken.

Toprak alma resminde Belediye reisi Hüseyin ve farkın reisi Zafet beyler toprak alırken.

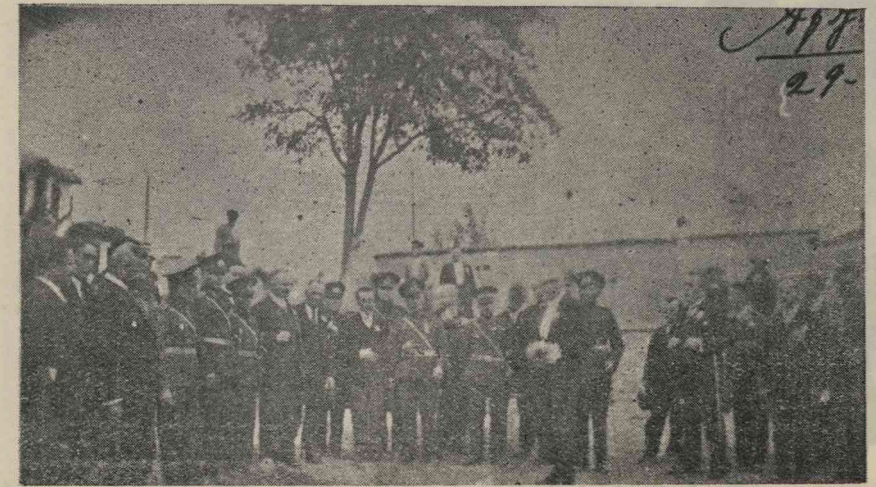

Halkevi reisi Galip bey söz söylerken.

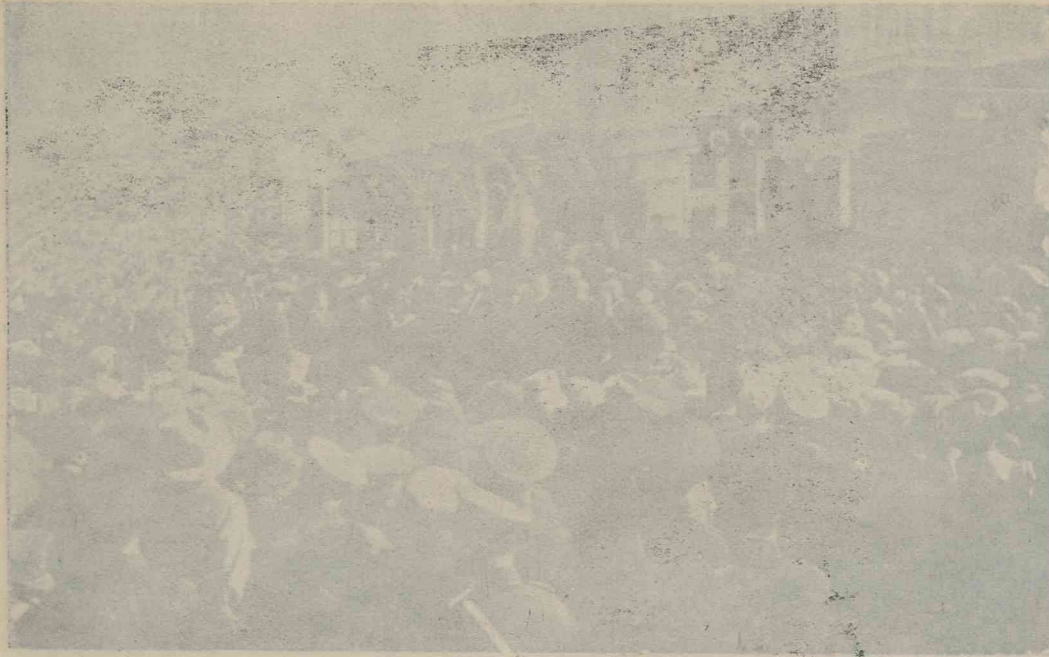
Halkevî reisi Galip bey söz söylerken.

Toprak alma resminde bir şehit kızı söz söylerken.

Cümhuriyet halk fırkasının temsil salonunun temel atma merasiminde Vali A. Durmuş b. nutuk söylerken.

Toprak alma resminde bir şehit kızı söz söylerken.

Cumhuriyet halk fuarının temeli atılma resminde Vali A. Durmuş b. nutuk söylerken.

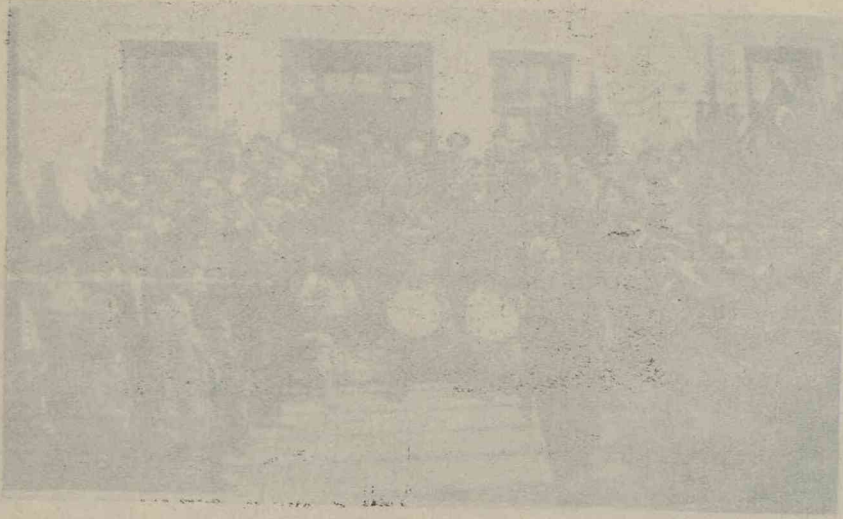
10 cu Cumhuriyet bayramı sergisinin açılma resminde
Vali b. nutuk söylerken

Cumhuriyet meydanında Lise muallimlerinden Kâzım b. söz söylerken.

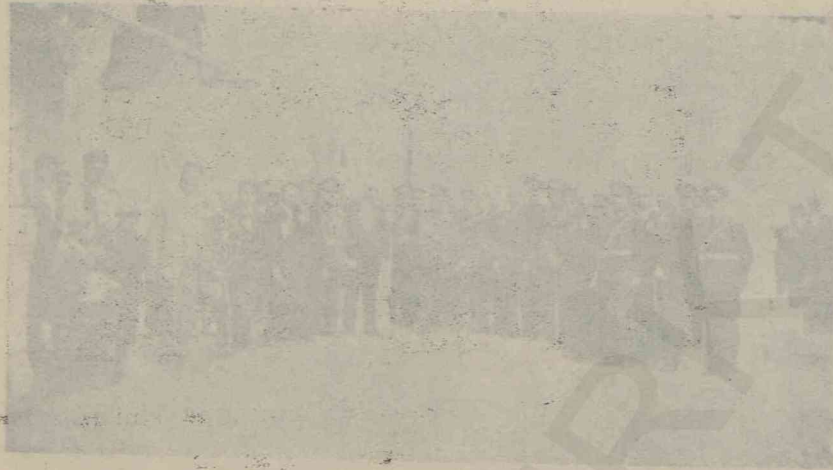

Afyon Müzesinin açılma merasiminde Vali A. Durmuş b.
Nutuk söylerken.

Şehir gazinosunun açılma resminde vali Ahmet Durmuş b. söz söylerken.

10. cu Cümhuriyet bayramı sergisinin açılış resminde
Vali b. nutuk söylerken

Afyon Müzesinin açılış resminde Vali A. Durmuş b.
Nutuk söylerken.

Cümhuriyet meydanında Lise muallimlerinden Reşat b. söz söylerken.

Şehir gazinosunun açılış resminde vali Ahmet Durmuş b. söz söylerken.

Cümhuriyet meydanında İste mühtimlerinden Resat b. söz söyletken.

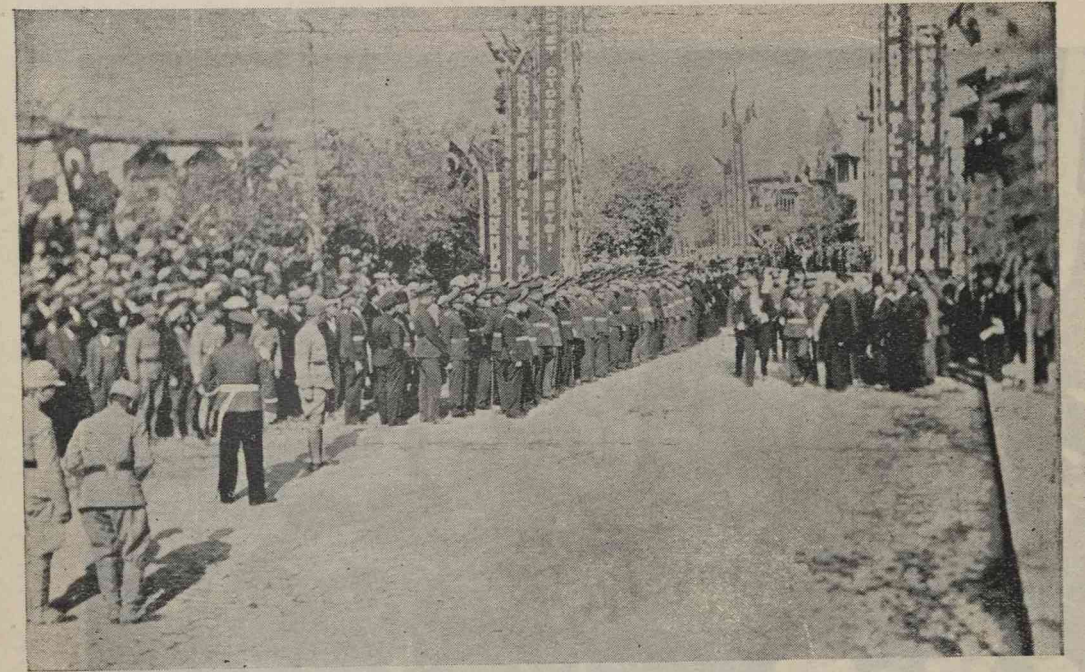

Şehir Kaxinosunun açılma resminde vali Ahmet Durnuş b. söz söyletken.

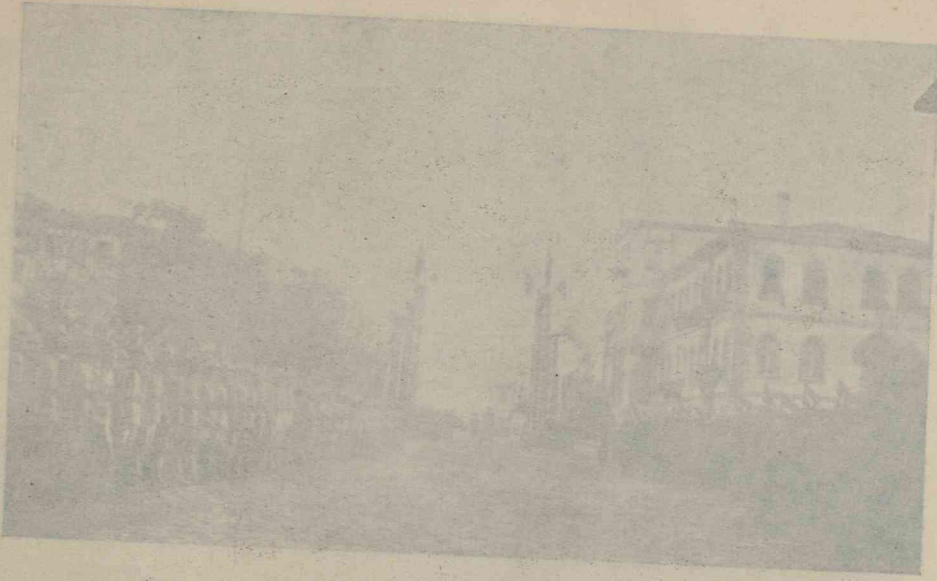
Cümhuriyet meydanında resmi geçide hazırlık.

Resmin geçit resminden bir intiba.

Vali bey Kumandan Paşa ile halkın bayramını kutlularken.

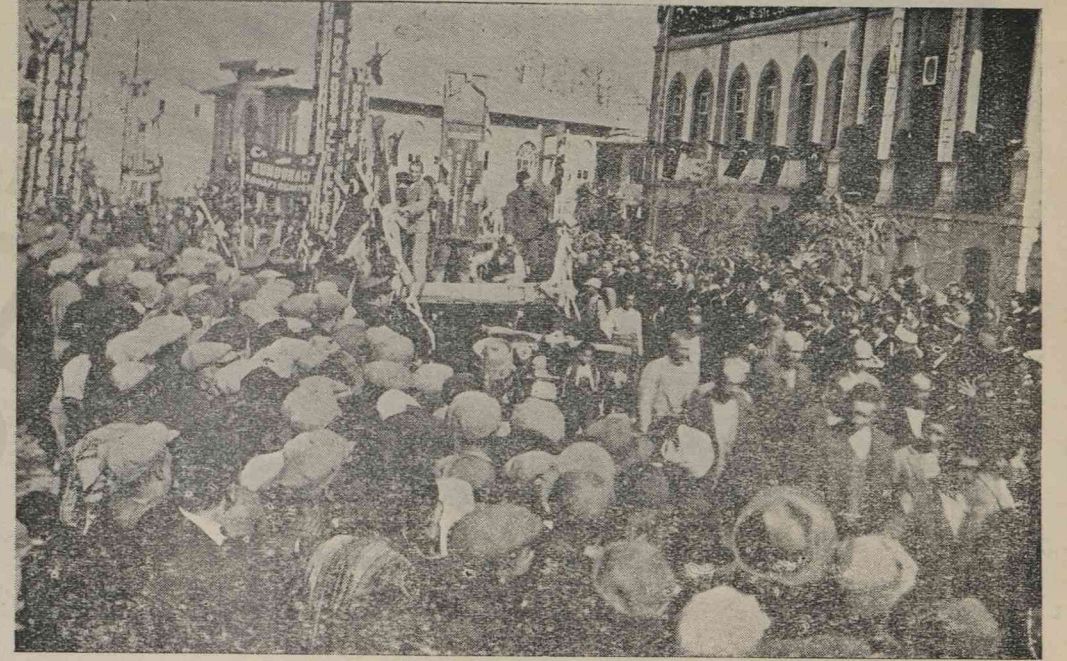
Büyük bayramda esnafın resmi keçidinden bir intiba.

Cilâhîyâet meydanında temni' geçide hazırlık.

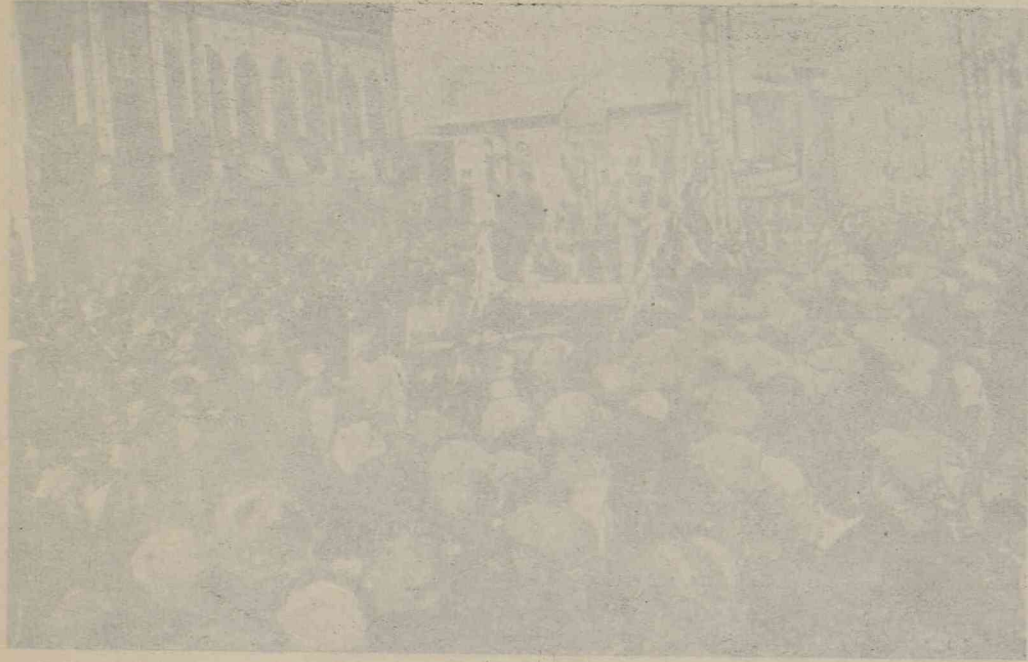
Vâli bey Kumandan Paşa ile halkın bayramını kutularken.

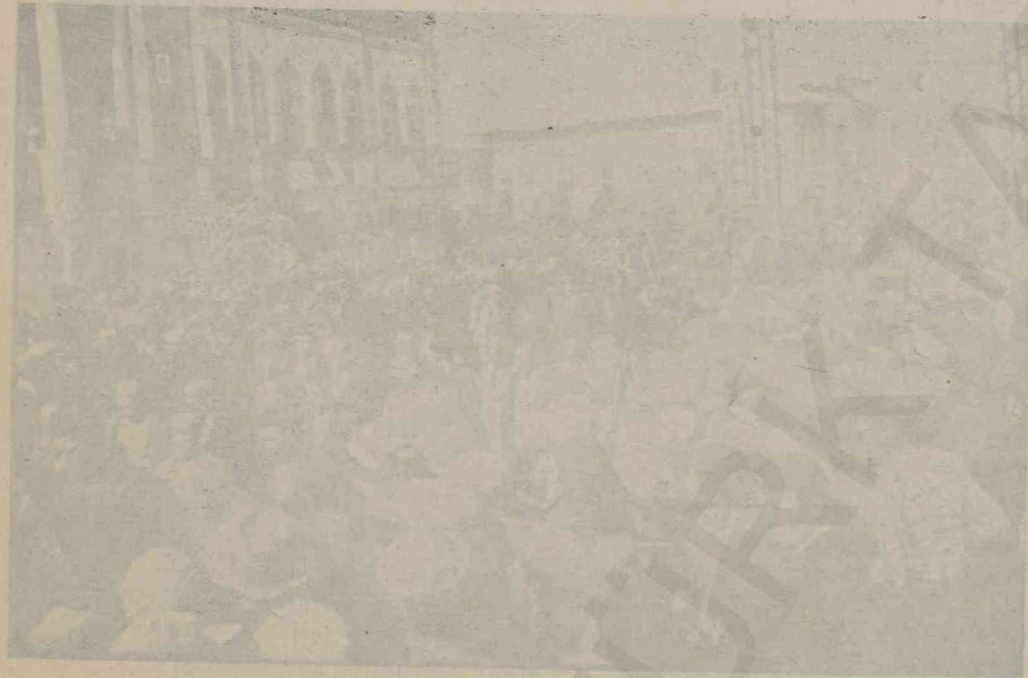
Esnaflın geçit resminden bir intiba.

Büyük bayramda esnaflın resmi keçidinden bir intiba.

Ematın geçit resminden bir intiba.

Büyük bayramda canaatin resmi keçidinden bir intiba.

Büyük bayramda kurulan taklardan birisi.

Resmi geçitte mektepli kızlar.

HALKEVLERİNİN ÇIKARDIKLARI DERGİLERİ AŞAĞIYA YAZIYORUZ.

Halkevlerinin Adı	Derginin Adı	Halkevlerinin Adı	Derginin Adı
Halkevleri (Ankara)	Ülkü	İzmir	Fikirler
Adana	Görüşler	Konya	Konya
Afyon	Taşpınar	Manisa	Cediz
Antalya	Türk Akdeniz	Merzifon	Taşan
Bafra	AltunYaprak	Mersin	İçel
Balıkesir	Kaynak	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Burdur	Ülker	Niksar	Ülker
Denizli	İnaç	Trabzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Dıranaz
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	Niğde	Akpınar
Gireson	Aksu	Yozgat	Bozok
Isparta	Ün	Kayseri	Erciyeş

ABONE:

Seneliği (120) kuruş Abone için Halkevine
baş vurulmalıdır.

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur.

Neşriyat Direktörü : Yahya Akın.

Bastıldığı Yer : Doğan Basımevi - Afyon.

C.H.P
AFYON HALKEVİ
BAŞKANLIĞI

Tayyareye Yardım Edelim !
Çünkü; rahat ve mesut bir vatan, seması
tehlikesiz olan yerdir.

10 Kuruş